

Forsikringsvilkår Landbruk

Gjeldende fra 01.07.2023

INNHold

1.	HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR.....	3
2.	HVOR FORSIKRINGEN GJELDER	3
3.	HVA SOM ER FORSIKRET	4
4.	HVILKE SKADER SOM ERSTATTES	9
5.	ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER, SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO OG SPESIELLE BESTEMMELSER OM NATURSKADE	13
6	SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER	18
7	ANSVAR	25
8	RETTSHJELP	28
9	YRKESKADEFORSIKRING	30
10	PÅBUD FRA OFFENTLIG MYNDIGHET.....	30
11	KRIMINALITETSFORSIKRING	31
	SÆRVILKÅR	33

FORSIKRINGSAVTALEN BESTÅR AV

- Forsikringsbeviset
- Forsikringsvilkår og særvilkår
- Generelle vilkår
- Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 (FAL)
- Lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989
- Det øvrige lovverk med forskrifter

Teksten i forsikringsbeviset og særvilkår gjelder foran forsikringsvilkårene. Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for:

- 1.1 den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker).
- 1.2 ektefelle, partner, samboer og andre medlemmer av den faste husstand med felles adresse i Folkeregisteret. Fosterbarn regnes som medlem av den faste husstand. Bokollektiv o.l. regnes ikke som en husstand.
- 1.3 innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett i fast eiendom, jf. FAL § 7-1, andre ledd.
- 1.4 innehaver av panterett i løsøre eller varer hvis panthaver har mottatt forsikringsattest fra forsikringsforetaket. FAL § 7-1, tredje ledd er fraveket.
- 1.5 annen panthaver eller eier av ting enn de som er omtalt ovenfor, men bare hvis forsikringstakeren har forsikringsplikt i henhold til lov eller skriftlig avtale.

Forsikringsforetaket kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre.

Ved skadeoppgjør kan forsikringsforetaket forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til ham/henne med bindende virkning for medforsikrede, med mindre forsikringsforetaket har fått skriftlig meddelelse om den medforsikredes interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

- 1.6 ny eier ved eierskifte, men bare inntil den nye eier har tegnet forsikring, dog ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

2.1 PÅ FORSIKRINGSSTEDET

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

2.2 UTENFOR FORSIKRINGSSTEDET (BORTEFORSIKRING)

Forsikringen gjelder i Norden

- 2.2.1 for ting, penger og verdipapirer som midlertidig er borte fra forsikringsstedet.
- 2.2.2 Under flytting og på nytt bosted. Flytting skal meldes til forsikringsforetaket.
- 2.2.3 for ting som skal selges.

2.3 SPESIELLE GYLDIGHETSOMRÅDER

- 2.3.1 Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.
- 2.3.2 Ansvarsforsikringen gjelder i Norden.
- 2.3.3 Rettshjelpsforsikringen gjelder i Norden.

3. HVA SOM ER FORSIKRET

Det fremgår av forsikringsbeviset hva som er forsikret, og hvilke særvilkår som gjelder.

3.1 BOLIGHUS

Til bygningen medregnes bygningens grunnmur og fundamenter samt innvendige rørføringer, ledninger, solcelleanlegg på tak/bygningsvegger og fastmontert utstyr som er nødvendig for bygningens formål, og som ikke er spesielt montert for – eller er et ledd i – produksjons- eller næringsvirksomhet.

Til bygning medregnes også:

- utvendig ledninger (inkludert dremsledning) med tilknyttet utstyr, herunder tank, som fører væske, elektrisitet, signaler eller gass til eller fra bygning, frem til tilknytningspunkt for offentlig ledning, spredeledning, brønn eller borehull.
- tank for biofyringsolje, gasstank, septiktank og drenskum.
- kunstnerisk utsmykning på bygningen inntil kr 200.000, begrenset til gjenanskaffelseskostnad for tilsvarende eller vesentlig tilsvarende utsmykning.

Forsikringen omfatter ikke:

- infiltrasjonsledning og spredeledning/grøft
- brønn eller borehull
- rørgater til vanningsanlegg
- utvendige ledninger/rør med tilknyttet utstyr som benyttes i næring/produksjon
- utvendig tank og fyrkjele for mineralolje

Utover forsikringssummen for bolighus omfattes også:

- 3.1.1 Hageanlegg oppad begrenset til 5 dekar beliggende rundt forsikret bolighus herunder den ikke-opparbeidede delen av tomta, herunder gjerde, flaggstang og parabolantenne, utvendig svømmebasseng og annen badekilde (boblebad, badestamp m.m.) med tilknyttede ledninger. Tilsvarende omfattes den del av tilførselsveg som ligger innenfor avgrensning og areal som angitt ovenfor.

Frittliggende bygg med bruttoareal inntil 10 kvadratmeter som befinner seg innenfor avgrensning og areal som angitt ovenfor.

Egen fast trebrygge tilhørende våningshus og bolighus og som ikke er særskilt forsikret. Erstatningen er begrenset til kr 100 000 inkl. installasjoner på bryggen, rivning/rydding og avfallshåndtering.

Forsikringen omfatter ikke andel i fellesbrygge, flytebrygge/kaianlegg, molo/bølgebryter o.l., også når dette fungerer som fundament for brygge.

- 3.1.2 Merutgifter til skadeutbedring av forsikret bygning, når merutgiftene skyldes påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift, se punkt 10. Unntatt er utgifter til påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet. Unntatt er også utgifter til antikvariske merutgifter, med mindre dette fremgår av forsikringsbeviset. Erstatningen er begrenset til kr 1 000 000, men likevel ikke høyere enn avtalt førsterisikosum på forsikret bygning.

- 3.1.3 Utgifter til rivning, rydding, bortkjøring og avfallshåndtering etter erstatningsmessig skade.
- Ved fullverdiforsikret bygning gis erstatning for de faktiske kostnader.
 - Ved førsterisikoforsikret bygning er den samlede erstatningen begrenset til bygningens forsikringssum, maksimalt kr 1 000 000.

Tapt husleieinntekt og tap ved at bebodd bolig ikke kan brukes etter erstatningsmessig skade, se punkt 6.8. For ikke utleid bolig/areal erstattes ikke husleietap.

- 3.1.4 Påløpte ekstrautgifter pga. prisstigning i den tid det normalt tar å reparere/gjenskaffe bygningen, se punkt 6.8

- 3.1.5 Nødvendige merutgifter, som ikke kan kreves dekket fra annet hold, til ombygging av bolig med inntil kr 250 000 dersom et medlem av den faste husstand.
- blir rullestolbruker som følge av en ulykkesskade. Med ulykkesskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre fysisk hendelse (ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden.
 - blir født med et fysisk handikap som gjør at vedkommende har behov for rullestol. Ulykkesskaden eller fødselen må ha inntruffet i forsikringstiden.
- Det er en forutsetning at skaden/ handikuppet medfører varig invaliditet og utgiftene må være påløpt innen 10 år regnet fra ulykken skjedde eller fra fødselstidspunktet.
- 3.1.6 Erstatningsansvar som eier av boligdelen av den forsikrede faste eiendom, se punkt 7.
- 3.1.7 Rettshjelp som personlig eier av boligdelen av den forsikrede faste eiendom, se punkt 8.

3.2 DRIFTSBYGNINGER

Til bygning medregnes bygningens grunnmur og fundamenter samt innvendige rørføringer, ledninger, solecellanlegg på tak/bygningsvegger og fastmontert utstyr som er nødvendig for bygningens formål, og som ikke spesielt er montert for – eller er et ledd i – produksjons- eller næringsvirksomhet.

Til bygning medregnes også:

- Utvendige ledninger (inkludert drensledning) med tilknyttet utstyr som er lagt etter gjeldende forskrifter og som fører væske, elektrisitet, signaler eller gass til eller fra bygning frem til tilknytningspunkt for offentlig ledning, spredeledning, brønn eller borehull.
- tank for biofyringsolje, gasstank, septiktank og drengum.
- siloer, gjødselsiloer, -kummer og -laguner med tilknyttet utstyr, og som er en naturlig del av produksjonen til driftsbygningen.

Forsikringen omfatter ikke:

- infiltrasjonsledning og spredeledning/grøft
- brønn eller borehull
- rørgater til vanningsanlegg
- utvendige ledninger/rør med tilknyttet utstyr som benyttes i næring/produksjon
- utvendig tank og fyrkjele for mineralolje

Til bygningen medregnes ikke:

- kunstnerisk utsmykning
- utstyr som er spesielt montert for den produksjon/virksomhet som drives i bygningen, for eksempel tekniske installasjoner, herunder kabler, rør, fundamenter til maskiner, husdyrinnredning, korntørke, vanningsanlegg.

Utover forsikringssummen for driftsbygning omfattes også:

- 3.2.1 Utgifter til riving, rydding, bortkjøring og avfallshåndtering etter erstatningsmessig skade.
- Ved fullverdiforsikret bygning gis erstatning for de faktiske kostnader.
 - Ved førsterisikoforsikret bygning er den samlede erstatningen begrenset til bygningens forsikringssum, maksimalt kr 1 000 000.
- 3.2.2 Tapt dokumentert leieinntekt/lagerleie i inntil 36 måneder beregnet etter reglene i punkt. 6.8. For ikke benyttede eller ikke utleide arealer, erstattes ikke husleietap.
- 3.2.3 Påløpte ekstrautgifter pga. prisstigning i den tid det normalt tar å reparere/gjenskaffe bygningen, se punkt 6.8.
- 3.2.4 Avbruddstap i inntil 36 måneder beregnet etter reglene i punkt 6.9 ved nedgang i forpaktningssinntekt når forpakterforholdet opphører som følge av erstatningsmessig skade nevnt i punkt 4.

- 3.2.5 Merutgifter til skadeutbedring av forsikret bygning, når merutgiftene skyldes påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift, se punkt 10. Unntatt er utgifter til påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet. Erstatningen er begrenset til kr 1 000 000.
- Ved førsterisikoforsikret bygning er erstatningen begrenset til 25 % av forsikringssummen, maksimum kr 500 000.
- 3.2.6 Erstatningsansvar som eier og/eller bruker av landbruksdelen av den forsikrede eiendom, se punkt 7.
- 3.2.7 Rettshjelp som eier og/eller bruker av landbruksdelen av den forsikrede eiendom, se punkt 8.
- 3.2.8 Kostnader ved bistand fra Norsk Landbruksrådgivning med inntil kr 25 000 når driftsbygning blir utsatt for en erstatningsmessig brannskade jf. punkt 4.2
- 3.2.9 Påbygg/bygningsmessige forandringer/påkostninger foretatt i avtaleperioden og som medfører verdiøkning med inntil 1 mill.kr.. Endringen skal meldes til forsikringsforetaket senest ved utløpet av avtaleperioden.

3.3 INNBO OG PRIVAT LØSØRE M.M.

Forsikringen omfatter innbo og privat løsøre med inntil det beløp som er angitt i forsikringsbeviset.

Innenfor avtalt forsikringssum omfattes også:

- Løsøre som eies av andre, og som sikrede ved lov eller skriftlig avtale har overtatt risikoen for, eller har plikt til å forsikre
- Hobbyveksthus (for brann- og naturskade)
- Penger og verdipapirer med inntil kr 50 000
- Løst tilbehør til privat motorkjøretøy med inntil kr 30 000
- Fritidsbåt med deler erstattes samlet med inntil kr 60 000 på forsikringsstedet
- Båt- og varetilhenger til person-/varebil på forsikringsstedet med inntil kr 30 000
- Yrkesløsøre og varer som befinner seg innenfor forsikringsstedets bygninger, begrenset til kr 30 000
- Gressklipper, snø- og jordfreser e.l. med maksimal hastighet 10km/t og med totalvekt inntil 750 kg
- Rullestol med maksimal hastighet 15 km/t
- Hobbydroner, modellfly, deler og tilbehør til luftfartøy med til sammen inntil kr 30 000 på forsikringsstedet

Forsikringen omfatter ikke:

- Motorkjøretøy, som er registreringspliktige, eller konstruert for hastighet over 25 km/t, tilhenger eller tilbehør til motorkjøretøy ut over det som nevnt i punkt 3.3, med unntak av små elektriske kjøretøy som ikke er konstruert for hastighet over 20 km/t.
- campingvogn med eller uten tilbygg
- Fritidsbåt med deler og tilbehør utenfor forsikringsstedet
- Båt- og varetilhenger til person-/varebil utenfor forsikringsstedet
- luftfartøy eller deler og tilbehør til luftfartøy utover kr 30 000

Utover forsikringssummen for privat innbo og løsøre, omfattes også:

- 3.3.1 Utgifter til rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester etter erstatningsmessig skade på forsikrede ting.
- 3.3.2 Nødvendige merutgifter til opphold utenfor hjemmet når dette er ubeboelig som følge av erstatningsmessig skade. Innsparte utgifter skal trekkes ifra.

Forsikringen gjelder også på nytt sted ved forsinket overtakelse når sikrede har inngått kjøps- eller leieavtale på ny bolig/ leilighet.

Erstatningen under dette punkt er begrenset til kr 100 000. Opphold skal avtales med forsikringsforetaket på forhånd.

- 3.3.3 Flyttings- og lagringsutgifter ved nødvendig flytting etter erstatningsmessig skade i den tid det normalt tar å reparere/gjenoppføre bygningen.
- 3.3.4 Påløpte merutgifter pga. prisstigning i den tid det normalt tar å reparere/gjenskaffe tingen.
- 3.3.5 Utgifter til nødvendig rekonstruksjon innen 24 måneder av:
- manuskripter, yrkestegninger og -beregninger,
- arkiver, fotografier, film, videogrammer samt
- rekonstruksjon av data og dataprogrammer som er ferdig utviklet og prøvd.
Samlet erstatning er begrenset til kr 150 000.
Forsikringen omfatter ikke utgifter til reise og opphold i forbindelse med rekonstruksjonen.

Sikkerhetsforskrift, se punkt 5.2.7.

- 3.3.6 Utgifter til bekjempelse av alle skadeinsekter, mus og rotter inntil kr 150 000 pr. skade. Med bekjempelse menes reduksjon eller utryddelse. Forsikringsforetaket avgjør hvilken metode som skal benyttes for å oppnå en reduksjon eller utryddelse.

Forsikringsforetaket avgjør om avdekning eller tilkomstarbeider er nødvendig for bekjempelsen. Skade meldes til og bekjempelsestiltak rekvireres av Norsk Hussopp Forsikring som er forsikringsgiver. Kontakt hussoppen.no, skade@hussoppen.no eller 22 28 31 50.

Forsikringen omfatter ikke:

- Bekjempelse av aktivitet som startet før avtalen begynte å løpe og heller ikke bekjempelse av aktivitet etter at forsikringen har opphørt, selv om aktiviteten startet i forsikringstiden.
- Skade eller skjemmende utseende på innbo og løsøre.
- Kostnader til kontroll, vedlikehold og forbedringer samt behandling av forebyggende karakter.
- Følgeskader eller indirekte tap som fraflytting, tapte leieinntekter, skade på person eller løsøre, svekket evne til å oppfylle forpliktelser, markedsmessige reaksjoner og lignende.
- Kostnader med bekjempelse uten på forhånd ha innhentet samtykke fra Norsk Hussopp Forsikring.
- Fjerning av døde skadedyr og preparater etter bekjempelse.

- 3.3.7 Erstatningsansvar som privatperson, se punkt 7.
- 3.3.8 Yrkesskadeforsikring, se punkt 9.
- 3.3.9 Rettshjelp som privatperson, se punkt 8.

3.4 DRIFTSLØSØRE

Forsikringen omfatter driftsløsøre, maskiner og redskap belastet driftsregnskapet med sum angitt i forsikringsbeviset. Herunder omfattes for eksempel, egenproduserte varer for salg, hester, pelsdyr, høstet og uhøstet avling, kraftfor, såvarer, kunstgjødsel og kulturer i veksthus/drivbenk som skal plantes ut i egen jordbruksvirksomhet. For hester og pelsdyr gjelder kun brann og naturskade. Innenfor forsikringssummen omfattes også løsøre som eies av andre, og som sikrede ved lov eller skriftlig avtale har overtatt risikoen for, eller har plikt til å forsikre.

Driftsløsøre som ikke lenger er i bruk pga. nedsatt anvendelighet og/eller bortfall av behov, regnes som privat løsøre.

Forsikringen omfatter ikke:

- selvgående motorkjøretøyer
- motorbåt
- skog, tømmer, flerårige vekster, eller kulturer i veksthus og drivbenk som ikke skal plantes ut i egen jordbruksvirksomhet
- dyr - allikevel er hester og pelsdyr omfattet.
- dyr underlagt regler ved import.

Utover forsikringssummen for driftsløsøre omfattes også:

- 3.4.1 Utgifter til rydding og avfallshåndtering etter erstatningsmessig skade på forsikrede ting, begrenset oppad til forsikringssummen.

- 3.4.2 Flyttings- og lagringsutgifter ved nødvendig flytting etter erstatningsmessig skade.
- 3.4.3 Påløpte merutgifter pga. prisstigning i den tid det normalt tar å reparere/gjenskaffe tingen.
- 3.4.4 Utgifter til nødvendig rekonstruksjon innen 24 måneder av manuskripter, yrkestegninger og beregninger, arkiver, fotografier, film, videogrammer samt rekonstruksjon av data og dataprogrammer som er ferdig utviklet og testet, og som har tilknytning til gårdsdriften. Samlet erstatning er begrenset til kr 150 000. Forsikringen omfatter ikke utgifter til reise og opphold i forbindelse med rekonstruksjonen.
- 3.4.5 Penger og verdipapirer inntil kr 50 000.

Sikkerhetsforskrift, se punkt 5.2.5 og 5.2.7.

- 3.4.6 Merutgifter innenfor et tidsrom av 12 mnd. til midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadde ting etter påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift.

Erstatningen er begrenset til 10 % av forsikringssummen for driftsløsøre, varer og avling.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

- 3.4.7 Driftsløsøre av varig karakter som anskaffes i avtaleperioden. Erstatningen er begrenset til 20 % av forsikringssummen for driftsløsøre.
- 3.4.8 Erstatningsansvar som eier og/eller bruker av landbruksdelen av den forsikrede eiendom, se punkt 7.
- 3.4.9 Rettshjelp som eier og/eller bruker av landbruksdelen av den forsikrede eiendom, se punkt 8.

3.5 AVBRUDD

Når driftsløsøre er forsikret omfattes avbruddstap i inntil 24 mnd. ved nedgang i driftsresultat for gårdsdriften, hvis ikke annet er avtalt og fremkommer av forsikringsbeviset. Beregnet etter reglene i punkt 6.9 og 6.10 i følgende tilfeller:

- 3.5.1 Ved erstatningsmessig skade som nevnt i punkt 4 på gårdens bygninger, driftsløsøre eller andre ting som eies eller leies av sikrede, og som er omfattet av forsikringen.
- 3.5.2 Ved avbruddstap innenfor ansvarstiden hvis atkomsten til eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak, redningstiltak eller selve skaden.

Dette gjelder hvis den erstatningsmessige skaden som nevnt i punkt 4, direkte truer eller er utløst, selv om sikredes eiendom ikke er berørt.

- 3.5.3 Ved erstatningsmessig skade som nevnt i punkt 4 hos sikredes kunde/leverandør innen Norden hvis inngått avtale berøres av skaden.

Erstatningen beregnes etter reglene i punkt 6.9 og 6.10.

- 3.5.4 Ved norske myndigheters tiltak mot smittsomme sykdommer i planteproduksjon når disse er påvist på forsikret eiendom:

- når det gis forbud mot levering av planteprodukter fra forsikret eiendom, eller mot fortsettelse av nåværende planteproduksjon på forsikret eiendom.

Påbudet eller forbudet må være gitt i forsikringstiden.

Forsikringsforetaket dekker ikke den del av skaden som kan kreves dekket gjennom offentlige erstatningsordninger.

Forsikringsforetakets erstatningsplikt er begrenset til kr 200 000.

3.5.5 Forsikringen omfatter ikke avbruddstap

- som følge av skade inntruffet under transport fra leverandør eller til kunde ved skogsdrift, sagbruk, møllebruk, sand- og grustak.
- på flerårige vekster, planteproduksjon i veksthus og drivbenk ut over de kulturer som skal plantes ut i egen jordbruksvirksomhet.
- som følge av skade på trav- eller galopphest.
- som følge av skade på dyr
- ved utøvelse av annen yrkes- eller ervervsvirksomhet enn jord- og skogsdrift.

Hvis omsetningen fra denne yrkes- eller ervervsvirksomheten føres i næringsoppgaven for jord- og skogbruk, og virksomheten dermed er godkjent som binæring til jord- og skogbruk, og omsetningen i tillegg er under kr 300 000, er avbruddet dekket. Ved høyere omsetning dekkes avbrudd hvis dette er avtalt og kommer frem av forsikringsbeviset.

Ansvarstiden begynner på det tidspunkt skaden hindrer driften, men ikke senere enn 24 mnd. fra skadedagen. Medfører streik, lockout eller annen form for force majeure at utbedring/gjenoppbygging hindres, forskyves ansvarstiden tilsvarende i inntil 24 mnd. fra skadedagen.

4. HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

4.1 FELLESREGLER

Med skade forstås også tap av ting, avbruddstap og utgifter nevnt i punkt 3. Skade må inntreffe plutselig og uforutsett.

- Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.
- Forsikringen omfatter ikke skader som kan kreves erstattet i forbindelse med at det gjøres gjeldende mangelskrav mot sikrede fra ny eier av eiendommen.

Aldersfradrag og egenandeler, se punktene 6.5 - 6.7
Sikkerhetsforskrifter, se punkt 5.

4.2 BRANN

Sikkerhetsforskrift, se punkt 5.2.1.-5.2.9 og 5.2.10

4.2.1 Skade som erstattes:

- Brann, dvs. ild som er kommet løs.
- Skade ved direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag menes at tingen direkte er truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget.
- Elektrisk fenomen. Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning, også som følge av lyn og tordenvær.
- Skade på varer som følge av svikt i eller skade på teknisk installasjon i kjøle- eller klimarom for inntil kr 75 000.
- Eksplosjon/implosjon.
- Sprengningsskade
- Plutselig nedsoting.
- Skade ved at luftfartøy, eller deler av eller fra luftfartøy, rammer forsikrede ting.

4.2.2 Skade som ikke erstattes:

- Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.
- Skade på ting som med hensikt er utsatt for påvirkning av varme.

4.3 GASS, VANN OG ANNEN VÆSKE

Sikkerhetsforskrift, se punkt 5.2.4., 5.2.9 og 5.2.10

4.3.1 Skade som erstattes:

- Lekkasje eller tilbakeslag av gass, vann eller annen væske fra bygnings rørledning med tilknyttet utstyr, akvarium og vannseng, ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse
- Vannskade på tilstøtende rom som følge av utett våtrom

- Skade ved vann som plutselig trenger inn i bygning fra terreng, gjennom grunn eller gjennom avløpssystemet, når det fører til synlig, frittstående vann over laveste gulv.
- Utstrømning av slokkemiddel fra brannslukningsanlegg og/eller fra brannslukningsapparater.

4.3.2 **Skade som ikke erstattes:**

- Skade som skyldes mangelfull/sviktende drenering eller at vann eller annen væske trenger inn i bygning på annen måte enn angitt i punkt 4.3.1.
- Skade ved vanninntrenging gjennom utette tak, vegger, grunnmur eller plate på mark.
- Skade ved vann, snø eller sand som trenger inn utenfra, med mindre det er oppstått som følge av erstatningsmessig bygningskade.
- Skade som skyldes vann fra takrenne, utvendig nedløp, samt utett forbindelse mellom tak og taksluk/innvendig nedløp.
- Skade på gulv og vegger i vaske-, dusj- eller baderom (våtrom) som skyldes at våtrommet ikke er vannrett. Med våtrom menes også bygningskomponenter som utgjør våtrommets bjelkelag, stenderverk og isolasjon.
- Skade ved vanlig bruk, dusjing eller søl
- Skade som følge av kondens/kondensvann uansett årsak.
- Skade ved sopp, råte og bakterier, uansett årsak.
- Skade i/på drensledning uansett årsak

4.4 **BRUDD PÅ BYGNINGENS RØRLEDNING FOR GASS, VANN ELLER ANNEN VÆSKE**

Sikkerhetsforskrifter, se punkt 5.2.4., 5.2.9 og 5.2.10

4.4.1 **Skade som erstattes:**

Brudd på innvendig rørledning og tilknyttet utstyr, herunder radiator, varmtvannsbeholder/-bereder, gasstank, fyringskjel og tank for biofyringsolje, se punkt 3.1.
Brudd på utvendig rørledning med tilknyttet utstyr, se punkt 3.1 og 3.2.
- Utgifter til tining av utvendig ledning erstattes med inntil kr 50 000.

4.4.2 **Skade som ikke erstattes:**

- Skade på takrenne, utvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp, drensrør, pumpe eller ledning tilhørende vannbasseng.
- Utgifter til utbedring av hageanlegg og vannbasseng eller graving utover det som er angitt i punkt 3.1.1.
- Skade som skyldes gradvis eller vesentlig forringelse av rust, korrosjon, annen tæring, slitasje eller gjengroing.
- Skade i/på drensledning uansett årsak.

4.5 **TYVERI OG SKADEVERK**

Sikkerhetsforskrift, se punkt 5.2.5.

4.5.1 **Skade som erstattes:**

- Tyveri fra bygning eller rom i bygning, jfr. Strl. § 321.
- Skadeverk i forbindelse med innbrudd/tyveri fra rom i bygning.
- Skadeverk jf. Strl. § 351, 1. ledd (voldt forsettlig) på bygning/innbo/løsøre i bygning
- Tyveri av robotgressklipper fra uteareal.

Skade som ikke erstattes:

- Skadeverk forårsaket av husstandsmedlem.
- Mindre hakk og merker, eller normal slitasje som flekker, riper, avskallinger o.l.
- Skade som andre enn sikrede er pliktig til å erstatte i henhold til kontrakt/avtale

4.5.2 **Tyveri fra bygning utenfor forsikringsstedet**

Skade som erstattes:

- Tyveri av innbo og løsøre, og skadeverk i forbindelse med tyveri fra bygning eller rom i bygning.

Erstatningsbegrensning:

Ved tyveri fra annen bygning enn bolig og fra lofts-/ kjellerbod og andre boder, er erstatningen begrenset til kr 50 000. Denne begrensningen gjelder likevel ikke ved midlertidig lagring etter en erstatningsmessig skade, eller som ledd i flytting.

Skade som ikke erstattes:

- Tyveri fra bygning eller rom i bygning hvor det er alminnelig adgang, for eksempel forretning, ventehall, kontor, skole, offentlig lokale o.l.
- Tyveri og skadeverk i fellesrom og fellesgarasje.
- Tyveri og skadeverk i andre rom på bygge- og anleggsplass enn rom for beboelse.

4.5.3 Tyveri fra uteareal på forsikringsstedet

Skade som erstattes:

- Tyveri fra privat boligs uteareal på forsikringsstedet unntatt fellesareal. Erstatningen er begrenset til kr 30 000.

Begrensningen gjelder ikke for fastmontert/nedgravd/fast tilkoblet utstyr som svømmebasseng og lignende. Samlet erstatning er begrenset til avtalt sum jf. vilkårenes punkt 3.1.1.

4.5.4 Tyveri av sykkel og barnevogn

Sikkerhetsforskrift, se punkt 5.2.6.

Skade som erstattes:

- Tyveri av sykkel/sykkeltilhenger og små elektriske kjøretøy utenfor forsikringsstedet. Samlet erstatning er begrenset til kr 10 000 pr. enhet.
- Tyveri av barnevogn.

4.5.5 Tyveri av driftsløsøre

Skade som erstattes:

- Tyveri av driftsløsøre tilkoblet traktor. Kravet om tilkobling til traktor gjelder ikke vanningsvogn i bruk.

4.6 RAN OG OVERFALL

Skade som erstattes:

- Ran (jf. straffeloven § 327) og overfall.
- Napping av veske som sikrede bærer. Erstatningen er begrenset til kr 30 000.

4.7 MATVARER

Skade som erstattes:

- Skade på matvarer som følge av utilsiktet temperaturstigning i fryser, kjøleskap og kjølehjørne.
- Luktskade på samme, som følge av erstatningsmessig skade på matvarer.

4.8 SNØTYNGDE OG TAKRAS

Sikkerhetsforskrift, se punkt 5.2.8, 5.2.9 og 5.2.10

Skade som erstattes:

- Skade ved snøtyngde og snøpress på bygning.
- Skade ved ras på eller fra tak.

Skade som ikke erstattes:

- Skade på antenner, skilt, veksthus og hage/ grøntanlegg.
- Skade ved mangelfull eller sviktende fundamentering, materialfeil, feil eller svakheter ved konstruksjonen, setninger samt uriktig montasje.

4.9 VIND SVAKERE ENN STORM

Sikkerhetsforskrift, se punkt 5.2.9. og 5.2.10.

Skade som erstattes:

- Skade ved vind som er svakere enn storm.

Skade som ikke erstattes:

- Skade som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o.l.
- Skade ved vann, snø, sand o.l. som trenger inn utenfra, med mindre dette skyldes

- en erstatningsmessig bygnings-skade.
- Skade på båt, hageanlegg, antenner, skilt, markiser o.l.
- Skade på veksthus.
- Skade ved mangelfull eller sviktende fundamentering, materialfeil, feil eller svakheter ved konstruksjonen, samt uriktig montasje.
- Skade som rammer bygningsdel som ikke er montert på sin faste plass.

4.10 BRUDDSKADE PÅ BYGNINGSGLOSS OG SANITÆRPORSELEN I BOLIG

Skade som erstattes:

- Bruddskade på glass i vinduer og dører, og annet bygningsglass, montert på sin faste plass.
- Sanitærporselelen og emaljerte servanter i bolig

Skade som ikke erstattes:

- Skade som alene består i riper og avskallinger, uansett årsak.
- Punktering av glass
- Skade som består i at innfatningen for isolerglass er utett, uansett årsak.
- Skade på veksthus.

4.11 TRANSPORTSKADE PÅ DRIFTSLØSØRE

Forsikringsforetaket svarer for skade inntruffet under transport med egen eller lånt bil, båt, traktor eller tilhenger. Skaden må skyldes at transportmidlet har vært utsatt for sammenstøt, velt, akselbrudd, utforkjøring eller lignende ulykke.

Erstatningen er begrenset til 15 % av forsikringssummen for driftsløsøre, varer og avling.

4.12 NATURSKADE

4.12.1 **Skade som erstattes:**

- Naturskade som direkte skyldes naturulykke i form av skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf. Lov om naturskadeforsikring av 16.juni 1989 nr. 70.

4.12.2 **Forsikringen omfatter ikke:**

- Varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip, småbåter og ting i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen
- skog
- avling på rot
- beite, innmark, utmark
- ting som det ikke er naturlig å brannforsikre
- sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkl. feste på land
- flytebrygge og andre flytende konstruksjoner, gangbru/landgang, stein- og betongbrygger, moloer, bruer, klopper, damanlegg, tunneler i fjell og lignende
- skinnegående materiell, som tog, trikk og lignende
- skade som alene rammer antenner, skilt, markiser og lignende
- skade på byggverk eller ting i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud, i medhold av naturskadeloven § 22, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder.
utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre

4.13 ANNEN SKADE (KASKOSKADE)

Sikkerhetsforskrift – se punkt 5.2

Skade som erstattes:

- Annen skade på bygning ut over det som er nevnt i punktene 4.2 - 4.12.
- Kaskoskade, dvs. annen tilfeldig, plutselig ytre påvirkning ut over det som er nevnt i punktene 4.2 - 4.12, på produksjonsutstyr/løsøre når dette er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset. Erstatningen er begrenset til avtalt forsikringssum for denne tilleggsforsikringen. Egenandel, se punkt 6.11.1
- Kaskoskade på driftsløsøre tilkoblet motorvogn samt vanningsvogn i bruk, oppstått ved sammenstøt, utforkjøring, velt, skadeverk eller annen tilfeldig, plutselig ytre påvirkning ut over det som er nevnt i punktene 4.2 - 4.12.

- Skade på egenprodusert avling oppbevart i fryse-, kjøle- eller klimarom ved plutselig og uforutsett svikt i kjøle-/varmesystem eller strømforsyning, begrenset til kr 75 000.
- Skade på driftsløsøre som følge av en erstatningsmessig skade på driftsbygning
- Skade på privat innbo når det foreligger en erstatningsmessig skade på boligbygning
- Bruddskade på platetopp til komfyrer for innbygging.
- Fysisk skade på boligbygning/bygningsdel i bolig, samt lukt forårsaket av rotter eller mus

Skade som ikke erstattes:

- Skade som består i svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o.l.
- Skade som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger, i grunnen eller bygget, jordtrykk, frost, tele, materialfeil, rust, korrosjon eller annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon eller uriktig montering.
- Dersom det ikke påvises redusert isolasjonsevne, dekkes ikke skader forårsaket av mus/rotter på bygningsisolasjon. Forsikringen dekker heller ikke fjerning av ekskrementer eller rester etter dyr dersom det ikke foreligger erstatningsmessig skade på bygning/bygningsdel.
- Skade som følge av mus/rotter som kan kreves erstattet i særvilkår L20
- Skade som skyldes mangelfull eller sviktende drenering.
- Skade på gulv og vegger i vaske-, dusj- eller badetrom (våtrom) som skyldes at våtrommet ikke er vanntett, samt følgeskader av dette uansett årsak. Med våtrom menes også bygningskomponenter som utgjør våtrommets bjelkelag, stenderverk og isolasjon.
- Skade ved vann, snø eller sand som trenger inn utenfra, med mindre dette er en følge av en erstatningsmessig bygningssskade.
- Skade i/på drenering uansett årsak.
- Skade på bolig som skyldes kjæledyr, husdyr i produksjon, insekter, sopp, heksesot, råte, bakterier og søl, uansett årsak.
- Skade på driftsbygning som skyldes dyr, insekter, sopp, råte og bakterier uansett årsak.
- Skade på løsøre/varer som skyldes kjæledyr, insekter, sopp eller soppспорer, heksesot, råte, kondens, søl, virus, prioner og bakterier, uansett årsak.
- Skade som skyldes ukyndige personers bruk av produksjonsutstyr og annet driftsløsøre.
- Skade som følge av kondens/kondensvann uansett årsak.
- Skade på veksthus og løsøre i veksthus.
- Underslag eller svinn.
- Punktering av isolerglass.
- Skade som andre enn sikrede er pliktig til og har økonomisk evne til å erstatte i henhold til garanti eller annen avtale.
- Utgifter til vedlikehold og forbedringer
- Skade som følge av korrosjon/oksidasjon/slitasje som er en naturlig følge av bruk eller annen gradvis forringelse.
- Skade på varer under produksjon og lagring som følge av feil i produksjonsprosessen, feil ved råvarer eller feil behandling.
- Skade som følge av virus, hacking, trojanske hester og annen uautorisert datainntrenging.
- Skade som alene rammer tank og fyrkjele for mineralolje.

4.14 HESTER

For hester er forsikringen begrenset til å omfatte kun brann og naturskade.

Erstatningen beregnes til omsetningsverdien på skadedagen.

Samlet erstatning er begrenset til avtalt forsikringssum for driftsløsøre, se punkt 3.4.

4.15 PELTSDYR

For pelsdyr er forsikringen begrenset til å omfatte avbruddstap på grunn av brann og naturskade.

Erstatningen beregnes etter bestemmelsene i punkt 6.9.

5. ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER, SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO OG SPESIELLE BESTEMMELSER OM NATURSKADE

5.1 ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER

5.1.1 Hvis sikredes rett til erstatning bortfaller helt eller delvis som følge av sikredes handlinger eller unnlater, får dette samme virkning også ved tilsvarende handlinger eller unnlater gjort av sikredes ektefelle/samboer, jf. FAL § 4-11.

5.1.2 Hvis sikredes rett til erstatning bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlater, gjelder

dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlatelser gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort.

- 5.1.3 Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene blir overholdt, kan helt eller delvis miste retten til erstatning. Retten bortfaller også om forsømmelsen er gjort av andre personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn o.l. Ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskriften som gjelder sikring mot tyveri og skadeverk, kan rett til erstatning bortfalle ved forsømmelse gjort av den som er betrodd nøkler eller har ansvaret for låsing der tingen befinner seg.

For medforsikret tredjeperson får reglene om bortfall av erstatning ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskrift tilsvarende anvendelse. Dette gjelder likevel ikke tredjepersoner medforsikret etter FAL § 7-1, 2. ledd.

5.2 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er fastsatt i forsikringsbeviset til enhver tid overholdes. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller å påse at de blir overholdt, kan forsikringsforetakets ansvar settes ned eller falle helt bort, jf. FAL § 4-8.

5.2.1 Sikring mot brannskader

- Bolighus skal ha minst én godkjent røykvarsler i hver etasje plassert slik at den høres tydelig på soverom når dører er lukket, og husbrannslange eller brannslukningsapparat som kan benyttes i alle rom. Varslings- og slukningsutstyr som er påbudt, skal vedlikeholdes.
 - Pålegg og forskrifter gitt av offentlig myndighet som gjelder piper, ildsteder og elektrisk anlegg skal overholdes.
 - Der det er pålagt gjennomført, eller gitt rabatt for el-kontroll skal denne utføres av en sertifisert kontrollør i henhold til NEK-405-2 for bolighus, og NEK- 405-3 for næring og landbruksbygg. (NEK står for Norsk elektroteknisk komite). Kontrollintervallene skal utføres i henhold til de fastsatte bestemmelsene fra FG (Forsikringsselskapenes godkjenningsnemnd), ut ifra type bygning/risikoklasse. Eier/bruker skal benytte autorisert installatør for å utbedre feil eller mangler som avdekkes etter gjennomført El-kontroll.
 - Sprenging på forsikringsstedet skal utføres av person med gyldig sprengningssertifikat.
 - Kunden har selv ansvaret for å holde det elektriske anlegg i orden, slik at det til enhver tid er etter gjeldende forskrifter.
 - I bygning med husdyr og innlagt trykkvann skal det være brannslange med tilstrekkelig lengde til å nå inn i hvert rom, alternativt minst ett 6 kg brannslukningsapparat.
 - I bygning med produksjon av fjørfe og gris skal ventilasjonsanlegg som går i kanal over tak, sikres mot brann på en av følgende to måter:
 1. Motor til uttrekksvifter skal ha temperaturføler tilknyttet FG-godkjent brannalarmanlegg. Temperaturgrensen settes slik at alarm utløses før brannfare oppstår i motoren.
 2. Motor til uttrekksvifter skal ha termo-sikring som kobler ut før brannfare oppstår i motoren. Gjeninnkobling må være manuell. Automatisk restart av motoren er ikke godkjent.Årsaken til temperaturalarmen eller utkoblingen skal undersøkes og tiltak gjennomføres. Reparasjon av eventuelle feil skal utføres av godkjent el-installatør.
- Gassforbrukende utstyr som hvitevarer, oppvarmingskilder ol. skal installeres, brukes, vedlikeholdes, og kontrolleres i henhold til produsentens anvisninger. Høytrykksvasker skal være frakoblet nettspenning når den ikke er i bruk. Den skal ikke brukes mot elektrisk utstyr med mindre dette er i godkjent utførelse, minimum IP56.

- 5.2.2 Driftsbygninger oppført etter 01.07.07 skal oppfylle kravene til Byggeforskriftenes brannklasse. En veiledning finnes på nettsidene til Landbrukets brannvernkomite (www.landbrukets-brannvernkomite.no).

- Brannalarmanlegg skal være installert og i bruk i henhold til forskrifter om hold av husdyr.
- Overspenningsvern for brannalarmanlegg. Sikrede skal sørge for at brannalarmanlegget er beskyttet mot overspenninger i henhold til FG (Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnemnd) sitt regelverk som for landbruksbygninger krever godkjent overspenningsvern enten som en integrert del av alarmanlegget, eller som et selvstendig eksternt anlegg. Overspenningsvernet skal sikre el-siden, telesiden og sløyfesiden, og skal kontrolleres hvert år.

- Overspenningsvern i sikringsskap. Sikrede skal sørge for at bygningens strøminntak er beskyttet mot overspenninger med godkjent overspenningsvern. Vernet kontrolleres hvert år, sammen med brannalarmanlegget.
- I gårdsverksted og i garasje for parkering av arbeidsmaskiner skal det være minst ett 6 kg håndslukkingsapparat.
- Ved lagring av stråfôr, paller, kasser ol. ute, må avstand fra lagringsplass til bygning være minst 25 m.
- Lagring av brannfarlige gasser og væske skal skje i henhold til kravene i forskrift om brannfarlige varer, gitt av myndighetene i brann og eksplosjonsloven, i forskriftenes § 3-3 Oppbevaring uten særskilt tillatelse.

5.2.3 **Varme arbeider**

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes arbeidsverktøy og -utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og slipeutstyr.

Hvor sikkerhetsforskriften gjelder

Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer med brannrisiko.

Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte produksjons- og verkstedrom. Rommet skal være adskilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

Avtale med ekstern håndverker/entreprenør

Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør skal sikrede påse at sikkerhetsforskriftens krav inngår i skriftlig avtale eller kontrakt med denne.

Sikkerhetskrav

- Arbeidsinstruks for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge eller tilsvarende instruks skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Arbeidsinstruksen er tilgjengelig på www.fgsikring.no.
- Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.
- Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet. Egnet slokkeutstyr i forskriftsmessig stand, minimum 2 stk. 6 kg/liter håndslukkeapparat skal være lett tilgjengelig. Ett håndslukkeapparat kan erstattes med brannslange påsatt vann frem til strålerøret.
- Navngitt brannvakt skal kontinuerlig overvåke brannrisiko under arbeidet, i pauser og nødvendig tid etter at arbeidet er avsluttet, minimum en time. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.
- Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land.

I tillegg til punktene over gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak

- Det er forbud mot bruk av åpen flamme på oppførede og luftede treak.
- Ved bruk av åpen flamme på kompakte og øvrige tak som ikke er nevnt i punktet over skal brennbar isolasjon være beskyttet med minst 30 mm ubrennbar isolasjon. Ved bruk av åpen flamme skal det være en sikkerhetsavstand på minst 60 cm til parapet, gesims, gjennomføringer, sluk og lignende som består av brennbare materialer.

Sertifikat

Personer som benytter maskiner og utstyr i henhold til definisjonen av varme arbeider utenom faste, spesielt tilrettelagte og brannsikre arbeidsplasser, skal ha gyldig sertifikat fra Norsk Brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land for den type arbeid som skal utføres.

5.2.4 **Sikring mot vann- og rørskader**

Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskaider eller sørge for nedtapping av røranlegg. Ved nedtapping må sikrede først kontrollere at stoppekranen er tett. For hytte, sæterhus o.l. uten fast beboelse, skal i tillegg hovedstoppekran lukkes og tappekraner åpnes og stenges for å avlaste trykket når bygningen forlates i mer enn 3 døgn. Med fast beboelse menes registrert bostedsadresse i Folkeregisteret.

Sluk og vannlåser skal rengjøres regelmessig og det skal kontrolleres at sluk ikke er tildekket.

Svømmebasseng eller annen badekilde, samt rørledninger skal tømmes for vann eller det skal være påsatt tilstrekkelig varme for å unngå frostskaide, så lenge ikke annet er foreskrevet fra leverandør.

Utvendig badekilde skal sikres mot frostskaide, enten ved bruk av varme/tinekabler eller ved tømming av rør og pumper for vann/væske.

Kjøleskap, kaffe- og isbitmaskiner og lignende, som er tilkoplede vann, skal ha automatisk avstenging med føler i områder hvor lekkasje kan oppstå. Leverandørens vedlikeholdsplan skal følges.

5.2.5 **Sikring mot tyveri og skadeverk** (Gjelder ikke for husdyr- og melkerom)

Dører skal være låst, og nøkkel, kode, brikke og lignende skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

Vinduer og andre åpninger i bygning/rom i bygning skal være lukket og forsvarlig sikret for å hindre uvedkommende i å komme inn i bygningen/rommet. Vindu i luftestilling regnes ikke som forsvarlig sikret.

I andre bygninger enn bolighus skal i tillegg penger, smykker, kamera, pels og lignende verdigjenstander oppbevares under lås eller være tilsvarende sikret. Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

Skytevåpen, våpendeler og ammunisjon skal oppbevares innlåst iht gjeldende forskrifter.

Utendørs tank/tankanlegg, påfyllingspunkt og tømmeinnretning skal være låst med FG-godkjent lås

Pelsdyrskinn på lager:

Bygning, eller rom i bygning der ferdigbehandlede skinn oppbevares, skal sikres i henhold til sikringskravene i B1 (se www.fgsikring.no) uavhengig av verdien på skinnlageret. Dersom verdien av de lagrede skinnene overstiger kr 500 000, skal det i tillegg være installert FG-godkjent alarm (se www.fgsikring.no) i lagerlokalene/bygningen.

5.2.6 **Sikring mot tyveri av sykkel**

Sykkel, sykkeltilhenger og små elektriske kjøretøy som ikke kan oppbevares i låst bygning skal være forsvarlig låst. Påmontert utstyr som lett kan demonteres skal ikke etterlates på objektet

5.2.7 **Sikring av data**

Det skal ukentlig tas sikkerhets kopi av dataregistre og programmer (back up). Kopien skal oppbevares i en annen bygning eller i låst, brannsikkert skap. Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

5.2.8 **Sikring mot skade ved snøtyngde og takras**

Sikrede skal sørge for at snø og is jevnlig fjernes fra tak, takrenner, vegger, balkong og terrasse på forsikret bygning for å unngå skade.

Sikrede har ansvaret for at arbeidet utføres på en forsvarlig måte.

5.2.9 **Vedlikehold og tilsyn**

Sikrede skal sørge for vedlikehold av og tilsyn med forsikret bygning, slik at bygningen kan tåle de påkjenninger den er beregnet for.

Vedlikehold skal også omfatte bygningens rørledning og elektrisk anlegg, og andre faste installasjoner som sentralstøvsuger og lignende.

Utgifter til vedlikehold og forbedringer erstattes ikke. Service, vedlikehold, ettersyn, kontroll og bruk skal utføres i henhold til fabrikantens/leverandørens spesifikasjoner/anbefalinger, og skal dokumenteres.

Alle personer som skal bruke/betjene utstyret skal ha opplæring i bruk av dette.

Maskiner/utstyr som kan være utsatt for skade forvoldt av husdyr skal sikres mot slike skader.

Kjøle-, frys- eller klimarom skal være utstyrt med temperaturføler med varsling til sikrede dersom temperaturen endrer seg utover det som kreves for de varer som er lagret i disse rommene.

5.2.10 **Forskriftsmessig utførelse av bygningsarbeid og reparasjoner**

Reparasjoner, nyinstallasjoner og bygningsarbeid skal utføres etter gjeldene forskrifter. I tillegg skal følgende arbeid utføres av sertifisert/godkjent håndverkerforetak med eget organisasjonsnummer:

- 5.2.10.1 Reparasjoner/ nyinstallasjoner av elektriske anlegg og VVS.
- 5.2.10.2 Bygningsarbeid som berører bærende konstruksjoner.
- 5.2.10.3 Varme arbeider, f.eks. taktekking, sveising o.l.

5.2.11 **Graving inntil gjødselkjeller, lager og deponi**

Gjødselkjeller, deponi skal være tømt for innhold før graving inntil kjeller, deponi kan påbegynnes.

5.3 **ENDRING AV RISIKO**

Sikrede plikter straks å underrette forsikringsforetaket hvis det skjer endringer i den risikoen som er angitt i forsikringsbeviset.

5.3.1 **Opphørt virksomhet og fraflyttet eiendom**

Er virksomheten i bygningen opphørt eller bygningen er fraflyttet, erstattes bare brann- og naturskade, se punkt 4.2 og 4.12. Bolighus regnes som fraflyttet når det ikke lenger brukes som fast bolig og en vesentlig del av innbo og løsøre er fjernet, jf. FAL § 4-6.

Uansett anses boligen som fraflyttet når den ikke har vært i bruk som fast bolig de siste 12 måneder før skaden.

5.3.2 **Sikringstiltak**

Sikringstiltak / El-kontroll nevnt i forsikringsbeviset skal være gjennomført og holdt ved like. Hvis det har skjedd en endring som betinger høyere premie, kan forsikringsforetakets ansvar bli satt forholdsmessig ned jf. FAL § 4-7.

El-kontroll landbruk med termografering der det er husdyr. Kontrollen skal utføres hvert 3. år av en sertifisert kontrollør etter NEK 405-1 (termografering) og NEK 405-3 (el-kontroll landbruk.)

5.3.3 **Flytting**

Flytting til annet forsikringssted kan betinge høyere premie, og må derfor meldes forsikringsforetaket. Hvis slik melding ikke er gitt, kan forsikringsforetakets ansvar bli satt forholdsmessig ned jf. FAL § 4-7.

5.4 **FORSETT**

Forsikringsforetaket dekker ikke skade som sikrede/forsikrede har voldt forsettlig, jf. FAL § 4-9.

5.5 **GROV UAKTSOMHET**

Forsikringsforetaket dekker ikke skade som sikrede/forsikrede har voldt ved grov uaktsomhet. Det kan, under hensyn til skyldgraden og omstendighetene ellers, avgjøres at forsikringsforetaket skal erstatte en del av skaden, jf. FAL § 4-9.

5.6 **ANDRE SPESIELLE BESTEMMELSER OM NATURSKADE**

- Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal bygningen erstattes som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.
- Naturskade-erstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang.
- Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.
- Avkortning skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.
- Forsikringsforetakenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen, jfr. naturskadeforsikringsloven § 3. Overstiger skaden denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

Er det tvil om:

- det foreligger naturskade,
- det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer eller
- betingelsene for nedsettelse eller nektelse av erstatning etter lov om Naturskadeforsikring § 1 6. ledd er til stede kan sikrede eller forsikringsforetaket forelegge spørsmålet for ankenemnda for Klagenemnda for naturskader. Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.

6 SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

6.1 FELLESREGLER

6.1.1 *Skademelding m.m.*

Når skade er inntruffet, skal sikrede omgående gi forsikringsforetaket melding om skaden. Samtidig skal sikrede gi de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen. Hvis skadens omfang eller reparasjonskostnad øker som følge av at skaden ikke meldes forsikringsforetaket omgående, erstatter forsikringsforetaket ikke merkostnadene.

Det gjelder spesielle regler om foreldelse, se Generelle vilkår punkt 5.

Følgende skader skal meldes til politiet:

Brannskader, tyveri- og hærverkskader, overfall, ran og veskenapping. Forsikringsforetaket kan kreve at andre skader skal meldes til politiet.

Skademelding skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer) eller bedriftens organisasjonsnummer.

Forsikringsforetaket har ikke plikt til å betale erstatning før nødvendige undersøkelser er avsluttet.

6.1.2 *Alternative oppgjørsmåter*

Forsikringsforetaket kan avgjøre om skaden skal erstattes ved:

- Kontantoppgjør,
- Reparasjon,
- Gjenoppbygging/gjenanskaffelse eller
- At forsikringsforetaket skaffer tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere. Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at arbeidspenger er betalt, erstattes disse med 75% av timetakst eks. mva. i henhold til forsikringsforetakets kalkyle.

Vasking, rydding, skadebegrensning og annet ikke håndverkspreget arbeid som forsikringstaker gjør selv erstattes med kr 250 per time. Timeantallet beregnes ut fra antallet timer et firma normalt ville brukt på jobben.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det forsikringsforetaket hadde måttet betale for reparasjon eller gjenoppbygging/gjenanskaffelse. Erstatningsbegrensninger - se punkt 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 og 6.7.

Forsikringsforetaket betaler merverdiavgift etter fremlagte kvitteringer der dette er berettiget.

Ved reparasjon eller gjenoppbygging/gjenanskaffelse har forsikringsforetaket rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

6.1.3 *Eiendomsretten til skadede ting og ting som kommer til rette*

Sikrede er pliktig til å beholde en skadet ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen.

Forsikringsforetaket har rett til å overta skadede ting.

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Sikrede må, hvis han/hun ønsker å beholde tingen gi skriftlig beskjed om dette innen 21 dager etter at forsikringsforetaket har underrettet om at tingen har kommet til rette. Innen samme frist må erstatningen være tilbakebetalt. I motsatt fall tilfaller tingen forsikringsforetaket.

6.1.4 Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, og spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår punkt 2 legges til grunn.

6.1.5 Forsikringsforetakets overtakelse av panterett

Er forsikringsforetaket ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntreer forsikringsforetaket i panthavers rett i den utstrekning forsikringsforetaket betaler erstatning til panthaver.

6.2 Gjenoppføringspris OG SKADEFASTSETTELSE – BYGNING

6.2.1 Gjenoppføringsprisen

Gjenoppføringsprisen settes til hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - bygning. Byggekostnadene beregnes etter prisene på skadedagen (gjenoppbyggingsprisen).

Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, samt antikvariske merkostnader, er ikke omfattet med mindre dette fremgår av forsikringsbeviset. Det skal gjøres fradrag for økning i omsetningsverdien som nevnt i punkt 6.3.1.1 – 6.3.1.4 og punkt 6.3.2.

Ved fastsettelse av omsetningsverdi skal det tas hensyn til avkastning, beliggenhet og andre forhold. Omsetningsverdi etter skade fastsettes ut fra en reparert/gjenoppført bygning tilsvarende den skadede bygningen.

En bygnings omsetningsverdi settes til forskjellen i eiendommens omsetningsverdi med og uten bygning.

For bygninger som ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

6.2.2 Skaden

Skaden fastsettes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppbygging til samme - eller i det alt vesentlige samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff. Kostnadene beregnes etter prisene på skadedagen. Skaden kan ikke fastsettes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden fratrukket verdien av bygningen etter skaden. Skade og gjenverdi fastsettes på samme måte som gjenoppføringsprisen.

6.2.3 Fullverdiforsikret bygning

Fullverdiforsikret bygning er forsikret for sin gjenoppføringspris (se 6.2.1).

Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens verdi, meldes til forsikringsforetaket. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom bygningens gjenoppføringspris slik den ville ha vært uten og slik den er med forandringen (underforsikring). Omfatter forsikringen bygninger uten spesifikkasjon i forsikringsbeviset, gjelder tilsvarende bestemmelse for ikke anmeldt ny bygning.

6.2.4 Førsterisikoforsikret bygning

For poster med oppgitt sum i vilkårene og for poster i forsikringsbeviset betegnet som «førsterisiko», erstattes skaden inntil de oppgitte summer, men ikke høyere enn forsikringsverdien.

6.3 ERSTATNINGSBEREGNING – BYGNING

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov etter fradrag av egenandel.

Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte kostnader som er påløpt ved utbedring av skaden der dette er berettiget. Det gjelder særskilte regler for panthaver, konkursbo, dødsbo og andre nye eiere etter at skaden inntraff enn eiers ektefelle/samboer og livsarving, se punkt 6.10.

6.3.1 Bygning som repareres/gjenoppføres innen 5 år av eier, eiers ektefelle/samboer eller livsarving.

6.3.1.1 Fullverdiforsikret bygning til samme formål på forsikringsstedet (samme gnr. og bnr.).

Det gjøres ikke fradrag i gjenoppføringsprisen for verdiøkning som utbedring/gjenoppbygging medfører.

Det er en betingelse at det, etter at forsikringen ble tegnet eller fornyet, ikke er foretatt endringer av

bygningen som innvirker på verdien uten at forsikringsforetaket er varslet om dette.

Bygningsdel/- komponent som står foran utskifting eller rivning, erstattes etter sin omsetningsverdi med fradrag for kostnadene ved rivning/demontering.

6.3.1.2 Fullverdiforsikret bygning til samme formål utenfor forsikringsstedet, men innen landets grenser

Det skal gjøres fradrag for verdiøkning som skyldes at omsetningsverdien av den reparerte/gjenoppførte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi umiddelbart før skaden inntraff. Fradrag gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av bygningens omsetningsverdi før skaden. Punkt 6.3.1.1 gjelder likevel dersom gjenoppbygging av sikredes fast bebodde bolig på forsikringsstedet ikke tillates av offentlig myndighet med hjemmel i lov eller offentlig forskrift. Ved et slikt tilfelle kan gjenoppbygging foretas på annet forsikringssted innenfor samme kommune, når vilkårenes punkt 6.3.1.1 ellers er oppfylt.

For landbrukseiendom beregnes eiendommens omsetningsverdi og enkeltbygningers verdi ved landbrukstakst etter konsesjonsloven.

6.3.1.3 Førsterisikoforsikret bygning

Det gjøres fradrag etter reglene i punkt 6.3.1.2.

6.3.1.4 Bygning oppført til annet formål innen landets grenser

Det gjøres fradrag for enhver økning i omsetningsverdien.

For landbrukseiendom beregnes eiendommens omsetningsverdi og enkeltbygningers verdi ved landbrukstakst etter konsesjonsloven.

6.3.2 Bygning som ikke repareres/gjenoppføres i samsvar med reglene i punkt 6.3.1

Gjenoppføringsprisen fastsettes etter regelen i punkt 6.3.1.4. men ikke høyere enn til forskjellen i den skadde bygningens omsetningsverdi før og etter skaden.

6.3.3 Bygning som står foran rivning, og midlertidig bygning som ikke repareres/gjenoppføres

Gjenoppføringsprisen settes til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/transport. Det gjøres fradrag for utgiftene ved rivning. Vi regner en bygning eller bygningsdel som planlagt revet, hvis adferden din, bygningens eller bygningsdelens tilstand eller bruk, eller andre forhold, gjør det sannsynlig at denne ville blitt revet uansett. Hvis du har søkt om rivingstillatelse, eller inngått kontrakt om riving av bygningen, søkt om byggetillatelse for ny bygning eller ny bygning er prosjektert, vil vi alltid regne dette som at bygningen var planlagt revet.

6.3.4 Bolighus som ikke tillates gjenoppført etter naturskade

Er et brannforsikret bolighus eller fritidsbolig skadet etter naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, erstattes tomtens omsetningsverdi umiddelbart før skaden inntraff, begrenset til 5 dekar. Den skadede bygningen og eventuelle forsikrede uthus, erstattes som om de var totalskadet. Er grunnen under bygningen blitt ustabil som følge av naturulykke, gjelder tilsvarende bestemmelse som nevnt over, selv om bygningen ikke er skadet. Forsikringsforetaket kan i stedet velge å erstatte kostnader til sikring av eiendommen, begrenset oppad til eiendommens omsetningsverdi umiddelbart før skaden inntraff.

En bygning skal regnes som bolighus eller fritidshus etter naturskadeforsikringslovens §1 tredje ledd med mindre den samlet sett i liten grad har karakter av å være et bolighus eller fritidshus. Ved vurderingen kan det blant annet legges vekt på offentlige godkjenninger og registreringer, bygningens utforming og funksjon, tomtens og strøkets karakter, i hvilken grad bygningen har økonomisk verdi som bolighus eller fritidshus, og bruken av bygningen. Et uthus skal bare dekkes etter naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd annet punktum dersom det samlet sett har karakter av å være uthus til bolighus eller fritidshus.

Institusjoner som pleiehjem o.l., hoteller og andre bygninger for innlosjering anses ikke som bolighus i vilkårenes forstand. Hageanlegg for disse er følgelig ikke dekket mot naturskade.

6.4 ERSTATNINGSBEREGNING – TOMT

- 6.4.1 Erstatningsgrunnlaget for tomt (hage, hageanlegg, gårdsplass, vei og den ikke-opparbeidede delen av tomta) settes til kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen. Dersom skaden ikke repareres, erstattes det laveste beløp av gjenopprettelseskostnad og nedgangen

i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden.

- 6.4.2 For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelse av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri o.l.
- 6.4.3 Kostnader til sikring/forebygging erstattes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage/hageanlegg/tomt.

6.5 ALDERSFRADRAK

Aldersfradrag gjøres gjeldende i stedet for den avtalte egenandel når aldersfradraget overstiger denne.

Utstyr/tilbehør	Antall år uten aldersfradrag	Aldersfradrag i % per år, maks 80%
Utvendige ledninger og bunnledninger av annet materiale enn plast. Med bunnledninger menes ledninger som ligger i grunnen under huset.	20 år	5%
Tanker og kummer uansett materiale	20 år	5%
Varmtvannsbeholder, fyrkjele og pumper	10 år	5%
Boblebad o.l	5 år	10%
Varmepumpe luft – luft, luft - vann	5 år	10%
Varmepumpe jord – luft - vann	5 år	5%
Integrerte hvitevarer, (husholdningsapparater/maskiner)	7 år	10%
Varmekabler og innretning for oppvarming/kjøling/ventilasjon på/i bygning	10 år	5%
Varmekabler og innretning for oppvarming(/kjøling/ventilasjon) utenfor bygning	7 år	10%
Gjødsellagune	1 år	10%

Frdraget gjøres ved skade som følge av lynnedslag, spenningsfeil, elektrisk fenomenskade og brudd på ledninger/utstyr. Ved ulik alder på skadede deler, legges den eldste delens alder til grunn. Frdraget gjøres på grunnlag av de totale reparasjonskostnader av den skadede gjenstand og nødvendige kostnader for å få utført reparasjon av denne.

6.6 FORSIKRINGSVERDI OG SKADEFESTSETTELSE INNBO OG PRIVAT LØSØRE, SAMT DRIFTSLØSØRE

6.6.1 *Forsikringsverdien*

Forsikringsverdien beregnes etter prisene på skadedagen på grunnlag av utgiftene til:

- Reparasjon til samme - eller i det alt vesentlige samme - stand som umiddelbart før skaden, eller
- Gjenanskaffelse av tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - ting (gjenanskaffelsesprisen), og er begrenset til det rimeligste av de to alternativ.
- Forsikringsverdien kan ikke settes høyere enn verdien beregnet etter regelen i punkt. 6.7.1 – 6.7.10, med fradrag av verdien etter skaden.

6.6.2 *Skaden*

Skaden fastsettes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppbygging til samme - eller i det alt vesentlige samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff. Kostnadene beregnes etter

prisene på skadedagen. Skaden kan ikke fastsettes høyere enn forsikringsverdien før skaden fratrukket gjenverdien etter skaden.

6.7 ERSTATNINGSBEREGNING - INNBO OG PRIVAT LØSØRE, SAMT DRIFTSLØSØRE

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov etter fradrag av egenandel.

Før fradraget av egenandel beregnes erstatningen slik:

For poster med oppgitt sum i vilkårene, og for poster i forsikringsbeviset betegnet som "førsterisiko", erstattes skaden inntil de oppgitte summer, men ikke høyere enn forsikringsverdien. Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte kostnader som er påløpt ved utbedring av skaden.

Det gjelder særskilte regler for panthaver, konkursbo, dødsbo og andre nye eiere etter at skaden inntraff enn eiers ektefelle/samboer, se punkt 6.10.

For driftsløsøre som ikke er reparert eller gjenskaffet innen 5 år etter at skaden inntraff, er forsikringsverdien begrenset til omsetningsverdien før skaden.

6.7.1 **Ting med samlerinteresse, som antikviteter, kunstverk, ekte tepper, våpen, mynt-, seddel- og frimerkesamlinger o. l.**

Forsikringsverdien er omsetningsverdien uten fradrag.

6.7.2 **Perler, edelstener, smykker og andre gjenstander av edelt metall**

Forsikringsverdien er gjenanskaffelsesprisen uten fradrag.

6.7.3

Utstyr/tilbehør	Antall år uten aldersfradrag	Aldersfradrag i % pr år, maks 80%
Hvite og brunevarer (som ikke er intergrert)	7 år	10%
Sykkel/-tilhenger	2 år	10%
Husholdningsapparater/maskiner (som ikke er integret)	5 år	10%
Varmepumpe luft – luft, luft - vann	5 år	10%
Boblebad o.l	5 år	10%

6.7.4 **Driftsløsøre**

Når tingens eller den skadde dels alder utgjør mer enn 40% av den totale brukstiden, beregnes maksimal erstatning til reparasjon/gjenanskaffelse etter følgende formel:

$$(G/T) \times 1,4 R = E$$

G = Gjenstående brukstid

T = Total brukstid som ny

R = Reparasjonspris/Gjenanskaffelsespris

E = Erstatning

6.7.5 **Redskap påkoblet traktor/vanningsvogn, som nevnt i pkt. 4.13, tredje strekpunkt**

Dersom reparasjon av driftsløsøre etter forsikringsforetakets vurdering ikke er økonomisk eller teknisk forsvarlig, erstattes skaden med det beløp som det på skadedagen ville kostet forsikringsforetaket å anskaffe tilsvarende driftsløsøre i samme stand av tilsvarende fabrikk, type

og årgang – markedsverdien. Er reparasjon av utstyret etter forsikringsforetakets mening ikke lønnsom, kan forsikringsforetaket foreta kontantoppgjør, eller erstatte gjenstanden med en tilsvarende – eller i det alt vesentlige tilsvarende – gjenstand. Forsikringsforetaket avgjør hvem det skadede driftsløsøret tilfaller. Hvis det avtales at sikrede beholder driftsløsøret, gjøres fradrag for gjenverdi.

6.7.6 **Brannvarslingsanlegg**

Ved skade settes forsikringsverdien til gjenanskaffelsesprisen med fradrag av 10 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 7 år. Fradraget er begrenset til 80 %.

6.7.7 **Annet innbo og privat løsøre**

Forsikringsverdien er gjenanskaffelsesprisen med fradrag som vurderes på grunnlag av tingens alder, slitasje, sannsynlig brukstid og anvendelighet (verdiforringelse).

6.7.8 **Gjenstander anskaffet brukt**

Gjenstand anskaffet ved arv, gave eller kjøp, erstattes med gjenanskaffelsesprisen for tilsvarende eller i det alt vesentlig tilsvarende, brukt gjenstand.

6.7.9 **Datamaskiner, nettbrett og mobiltelefon**

For skade/tap av datamaskin/-utstyr og mobiltelefon/-utstyr er erstatningen begrenset til markedspris for tilsvarende brukt utstyr på skadedagen.

6.8 **HUSLEIETAP, TAP AV EGEN BEBODD BOLIG OG PRISSTIGNING**

Husleietap, tap ved at egen bebodd bolig ikke kan brukes, og prisstigning regnes fra skadedato til reparasjon/gjenoppbygging har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd, høyst til utløpet av den avtalte ansvarstid.

Husleietapet beregnes på grunnlag av leieinntekten for umøblerte rom. For egne rom beregnes tapet på grunnlag av gjeldende markedspris for umøblerte rom.

Prisstigning på bygning beregnes i forhold til prisnivået på skadedato, og den gjennomsnittlige endring i Statistisk Sentralbyrås byggekostnadsindeks i gjenoppbygningsperioden.

Det gjøres fradrag for innsparte utgifter og opptjente renter av bygningserstatningen.

6.9 **AVBRUDD**

6.9.1 **Driftsavbrudd**

Forsikringen skal bare gi erstatning etter bestemmelsene i forsikringsavtalen for det økonomiske tap som virkelig er lidt.

Tapet fastsettes snarest mulig etter utløpet av ansvarstiden eller tidligere hvis partene blir enige om det.

Avbruddstap settes til forskjellen mellom det resultat av driften som ville ha vært oppnådd i ansvarstiden uten skade og resultatet av driften i ansvarstiden etter skaden.

Sikrede plikter å medvirke til at resultatet av driften i ansvarstiden blir så godt som mulig, for eksempel ved utbedring og gjenanskaffelse, midlertidig omlegging eller innstilling av driften. Gir forsikringsforetaket bestemte anvisninger, må disse følges.

Ved beregning av resultatet av driften som ville ha vært oppnådd i ansvarstiden uten skade, skal virksomhetens resultat av driften i tilsvarende tidsrom før skaden - minimum ett år legges til grunn (sammenligningstiden).

Resultatet av driften i sammenligningstiden justeres:

Hvis konjunkturer, salgsmuligheter, priser, produksjonsmetoder eller andre driftsforhold påviselig er annerledes i ansvarstiden enn i sammenligningstiden.

- Hvis driften i sammenligningstiden har vært helt eller delvis avbrutt.

- Hvis driften i ansvarstiden helt eller delvis ville ha vært avbrutt av annen årsak enn skaden.

Resultatet av driften i ansvarstiden etter skade belastes med de utgiftsposter og kostnader som er nødvendige eller forretningsmessig vel begrunnet for gårdens reduserte drift og som ikke kan innspares.

Ekstraordinære utgifter som pådras i den hensikt å begrense tapet, f.eks. utgifter til provisoriske tiltak, tas med i beregningen.

Er forsikringsforetakets samtykke ikke innhentet på forhånd, regnes slike utgifter bare med i den utstrekning de påviselig har minsket tapet.

Medfører slike utgifter nytte ut over ansvarstiden, tas bare med det beløp som forholdsvis faller på ansvarstiden.

Avbruddstap som følge av ufullstendig tingforsikring erstattes ikke.

6.9.2 **Fradrag i det samlede tap**

I den samlede erstatning for husleietap, tap av egne lokaler, avbruddstap og prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter. Det gjøres fradrag for økning i personinntekten som følge av frigjort arbeidskraft etter skaden. Fradrag kan bare gjøres i personinntekt i næring.

6.10 **FORSIKRINGSFORETAKETS ANSVAR OVERFOR PANTHAVER, KONKURSBO, DØDSBO OG ANDRE NYE EIERE (UNNTATT EIERS EKTFEFELLE/ SAMBOER ELLER LIVSARVING) ETTER AT SKADEN INNTRAFF**

Overfor panthaver og konkursbo er selskapets ansvar begrenset til det laveste av følgende to beløp:

- forskjellen i tingens omsetningsverdi før og etter skaden, og
- vedkommende sin økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthaver betyr «tingen» i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

Overfor dødsbo og andre nye eiere (unntatt eiers ektefelle/samboer eller livsarving) etter at skaden inntraff, begrenses forsikringsforetakets ansvar som om gjenoppbygging eller gjenanskaffelse ikke finner sted, se punkt 6.3.2.

For dødsbo gjelder bestemmelsene uten hensyn til om dødsfallet skjedde før eller etter at skaden inntraff.

6.11 **EGENANDELER**

I erstatningsoppgjøret fratrekkes egenandel etter reglene nedenfor.

Når det gjøres aldersfradrag iht. punktene 6.4, 6.5, 6.6 og 6.7. og dette fradraget overstiger den avtalte egenandel, trekkes ikke egenandel.

Har sikrede flere forsikrede ting i forsikringsforetaket som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

Hvis skaden erstattes ved at forsikringsforetaket fremskaffer tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - ting, plikter sikrede å innbetale egenandelen til forsikringsforetaket.

6.11.1 **Generell egenandel**

Hvis ikke annet framgår av punktene 6.11.2 - 6.11.9 nedenfor, forsikringsbeviset eller særvilkår, er egenandelen

- kr 4 000 for bolig, privat innbo og løsøre, se punkt 3.1 og 3.3.
- kr 10 000 for driftsbygning og driftsløsøre, se punkt 3.2 og 3.4.
- kr 15 000 for kaskoskade på løsøre/produksjonsutstyr, se punkt 4.13, andre strekpunkt

6.11.2 **Naturskade (punkt 4.12)**

Ved naturskade etter Lov om naturskadeforsikring, gjelder den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet - for tiden kr 8 000.

6.11.3 **Vannskade (punkt 4.3.1)**

Har bygningen i løpet av de siste 36 måneder vært rammet av tilsvarende skade som nevnt i punkt 4.3.1, økes egenandelen med kr 15 000.

6.11.4 **Vind svakere enn storm (punkt 4.9)**

Egenandelen er kr 4 000 for bolig, og kr 10 000 for driftsdelen, med mindre høyere egenandel er avtalt.

- 6.11.5 **Snøtyngde og ras på eller fra tak (punkt 4.8)**
Egenandelen er kr 4 000 for bolig, og kr 10 000 for driftsdelen, med mindre høyere egenandel er avtalt.
- 6.11.6 **Tyveri av sykkel og barnevogn (punkt 4.5.4)**
Egenandelen er kr 3 000.
Hvis sykkelen er registrert i et FG-godkjent sykkelregister, halveres egenandelen.
- 6.11.7 **Bruddskade på platetopp (punkt 4.13) og bygningsglass og sanitærporselen i egen bolig (punkt 4.10)**
Egenandelen er kr 1 500.
- 6.11.8 **Retts hjelp (punkt 3.1.7 og punkt 8)**
Egenandelen er kr 4 000, med tillegg av 20 % av det overskytende. Det trekkes en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.
- 6.11.9 **Reduksjon i egenandel**
med kr 4 000 privat og kr 10 000 for driftsdelen
- ved brannskade, dvs. ild som har kommet løs, hvis FG-godkjent* brannalarm var i drift på skadetidspunktet.
 - ved brannskade, dvs. ild som har kommet løs, som åpenbart skyldes feil i det elektriske anlegget eller tilknyttet utstyr når godkjent el-kontroll er utført iht. sikkerhetsforskriftenes punkt 5.2.1 og 5.3.2.
 - ved innbruddskade, hvis FG-godkjent* innbruddsalarm var i drift på skadetidspunktet
 - ved vannskade, hvis FG-godkjent* lekkasjestopper var i drift på skadetidspunktet
 - ved skade som alene rammer overspenningsvern/brannalarm/innbruddsalarm/vannalarm/lekkasjestopper
- *FG = FG Skadeteknikk (www.fgsikring.no)

7 ANSVAR

7.1 RETTLIG ERSTATNINGSANSVAR

Hvilke skader som erstattes:

- 7.1.1 Forsikringsforetaket dekker sikredes rettslige erstatningsansvar i Norden for skade som konstateres i forsikringstiden i egenskap av:
- a) personlig eier og bruker av boligdelen og landbruksdelen av den forsikrede eiendom når forsikringen omfatter bolighus/driftsbygning/driftsløsøre.
 - b) privatperson når forsikringen omfatter privat innbo og løsøre.
 - c) eier og/eller bruker av annen eiendom som inngår i driften av den forsikrede eiendom, og som det ikke kan tegnes særskilt landbruksforsikring for.
 - d) Under utøvelse av annen yrkes- eller ervervsvirksomhet enn jord- og skogsdrift med årlig omsetning inntil kr 300 000, og virksomheten er godkjent som binæring til jord- og skogbruk. Ved høyere omsetning omfattes erstatningsansvar hvis dette er avtalt og kommer frem av forsikringsbeviset. Som annen virksomhet anses i denne forbindelse bl.a. sagbruk, sand- og grustak, kennel, gårdsturisme, ridesenter/ hesteutleie, campingplass og hytteutleie.

Forsikringsforetaket svarer også for direkte ansvar som ansatte i tjeneste hos sikrede på eiendom nevnt i punkt 7.1.1 pådrar seg.

Dette gjelder også når avløser er ansatt hos avløsering eller avløserlag hvor sikrede er medlem. Skade som avløser påfører sikredes person eller ting, er unntatt. Har sikrede et arbeidsgiveransvar, trer forsikringsforetaket inn i sikredes rett til regress mot den ansatte hvis den ansatte har voldt skaden med forsett.

- e) byggherreansvar når eier står som byggherre ved om- og påbygging av den forsikrede eiendom. Byggherreansvaret omfatter også skade oppstått ved sprengings-, gravings- og pelingsarbeid, ras

og jordforskyvning

- f) Eier, fører eller bruker av selvgående gressklipper, snøfreser og lignende som ikke kan oppnå en hastighet over 10 km/t, samt rullestol med hastighet opptil 15 km/t
- g) Hangglider og paraglider uten motor
- h) Leketøysdrone inntil 250 gram uten kamera/sensor

- 7.1.2 Med skade forstås skade på person eller ting.
- Personskade, herunder død eller sykdom påført en annen person.
 - Tingskade, dvs. tap av eller fysisk skade påført annens løsøre - herunder dyr, eller fast eiendom.
 - Økonomisk tap som er en følge av skaden, regnes som en del av denne.

- 7.1.3 Alle skader som skyldes samme begivenhet regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt da første skade ble konstatert.

7.1.4 **Forsikringssum og egenandel**

Forsikringsforetakets samlede erstatningsplikt er begrenset til kr 4 000 000 ved hvert skadetilfelle hvis skaden vedrører sikrede som privatperson. Egenandelen er kr 4 000 ved hvert skadetilfelle.

Forsikringsforetakets samlede erstatningsplikt er begrenset til kr 10 000 000 ved hvert skadetilfelle, hvis skaden vedrører landbruksdriften. Egenandelen er kr 6 000 ved hvert skadetilfelle.

7.2 **BEGRENSNINGER I FORSIKRINGSFORETAKETS ANSVAR**

Forsikringen dekker ikke erstatningsansvar som sikrede pådrar seg:

- 7.2.1 Ved ansvar som alene bygger på tilsagn, avtale, kontrakt eller garanti.
- 7.2.2 For skade på ting som tilhører en annen, men som sikrede selv eller noen annen på hans vegne tar hånd om for leie, lån, bruk eller oppbevaring.
- 7.2.3 For oppreisning etter Skadeerstatningsloven, jf. § 3-5 og 3-6, bøter o.l.
- 7.2.4 Overfor medlemmer av den sikredes familie. Til familie regnes sikredes ektefelle, foreldre, søsken, barn, og deres ektefeller. Som ektefelle regnes også person i fast samlivsform.

Forsikringsforetaket erstatter heller ikke ansvar overfor medeiere for skade på ting som eies i fellesskap eller overfor en virksomhet som disponeres av sikrede, eller der sikrede eller dennes familie har vesentlig eierinteresse.
- 7.2.5 Som eier, fører eller bruker av motorkjøretøy eller arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri, luftfartøy (herunder drone), skinnegående materiell, som tog, trikk og lignende, registrert trav- eller galopphest, seilbåt eller motordrevet fartøy.
- 7.2.6 For skade på ting oppstått ved gravings-, sprengnings-, peilings-, eller rivningsarbeid, ras eller jordforskyvning. Som sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse.
- 7.2.7 For skade på ting som skyldes manglende vedlikehold, elde eller slitasje (herunder korrosjon) på sikredes anlegg eller utstyr.
- 7.2.8 Som eier av annen fast eiendom enn den som er nevnt i forsikringsbeviset og eiendom nevnt i punkt 7.1.1, underpunkt c.
- 7.2.9 For skade som sikrede har voldt ved forsettlig handling eller unnlattelse, og følger av slik skade.
- 7.2.10 For forurensning, hvis årsaken til forurensningen ikke er plutselig og uforutsett.
- 7.2.11 Ved overføring av smittsom sykdom mellom mennesker, uavhengig av hvilken måte smitten finner sted, eller ansvar for skade som direkte eller indirekte skyldes asbest, formaldehyd, sprøytemidler, kugalskap (BSE/TSE), elektromagnetiske felt, tobakksprodukter, blodprodukter eller legemidler

- 7.2.12 For skade på ting ved sopp og råte eller på grunn av langsom inntrenging av fuktighet.
- 7.2.13 Etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 01.07.2009.

7.3 PRODUKTANSVAR

Når sikrede blir ansvarlig for skade forårsaket av mangler eller skadevoldende egenskaper ved leverte produkter, gjelder følgende særbestemmelser:

- 7.3.1 Den avtalte forsikringssum er selskapets maksimale ansvar for alle skadetilfeller som etter punkt 7.3.2 skal anses konstatert i ett og samme forsikringsår.
- 7.3.2 Vilkårenes punkt 2.3.2 tillempes slik at forsikringsforetaket likevel svarer for skade som inntreffer utenfor Norden, hvis skaden skyldes produkter som:
- sikrede har solgt for levering til forbruker innenfor Norden.
 - er videresolgt utenfor Norden uten at sikrede visste eller burde visst dette.
- 7.3.3 Av begrensningene i punkt 7.2 gjelder bare 7.2.1, 7.2.3 og 7.2.4 for produktansvar. Forsikringsforetaket svarer ikke for erstatningsansvar som den sikrede pådrar seg for skade: på selve produktet eller del av dette, eller omkostninger ved omlevering, etterlevering, reparasjon eller tilbaketakelse. som voldes av produkt som ikke er forelagt påbudt kontrollinstans når skaden skyldes den del av eller egenskap ved produktet som skulle vært underlagt kontroll.

7.4 SIKREDES PLIKTER VED SKADETILFELLE

- 7.4.1 Skade som kan forventes å føre til erstatningskrav, skal meldes til forsikringsforetaket uten ugrunnet opphold. Skademeldingen skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer).
- 7.4.2 Når erstatningskrav er reist mot sikrede eller mot forsikringsforetaket, plikter den sikrede: Omgående å gi forsikringsforetaket alle opplysninger av betydning for sakens behandling. På egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger forsikringsforetaket finner nødvendig, samt å møte ved forhandlinger eller rettergang.
- 7.4.3 Uten forsikringsforetakets samtykke må sikrede ikke innrømme erstatningsplikt eller forhandle om erstatningskrav.

7.5 FORSIKRINGSFORETAKETS PLIKTER VED SKADETILFELLE

- 7.5.1 Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger egenandelen, plikter forsikringsforetaket å:
- uttrede om erstatningsansvar foreligger
 - forhandle med kravstiller
 - om nødvendig å prosedere saken for domstolene
- 7.5.2 Forsikringsforetaket bærer sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet selv om forsikringssummen derved overskrides. Omkostninger til ekstern advokat- og annen sakkyndig bistand som er valgt eller godkjent av forsikringsforetaket, erstattes også.

Hvis erstatningskravet dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er forsikringsforetaket villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, erstattes ikke omkostninger som senere påløper utover det som er fastsatt under punkt 8. Forsikringsforetaket har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte. Framsettes krav om erstatning direkte til forsikringsforetaket, skal forsikringsforetaket varsle sikrede uten ugrunnet opphold og holde sikrede underrettet om den videre behandling av kravet. Forsikringsforetakets innrømmelser overfor skadelidte binder ikke sikrede.

8 RETTSHJELP

8.1 UTGIFTER FORSIKRINGSFORETAKET ERSTATTER

8.1.1 *I hvilken egenskap sikrede er forsikret*

Forsikringsforetaket erstatter nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av:

- personlig eier og bruker av boligdelen og landbruksdelen av den forsikrede eiendom når forsikringen omfatter bolighus/driftsbygning/driftsløsøre.
- privatperson når forsikringen omfatter privat innbo og løsøre.
- eier og/eller bruker av annen eiendom som inngår i driften av den forsikrede eiendom, og som det ikke kan tegnes særskilt landbruksforsikring for.
- tvist som gjelder annen virksomhet enn gårds- og skogsdrift, med årlig omsetning inntil kr 300 000 og virksomheten er godkjent som binæring til jord- og skogbruk. Ved høyere omsetning omfattes utgifter hvis dette er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset. Som annen virksomhet anses i denne forbindelse bl.a. sagbruk, sand- og grustak, kennel, gårdsturisme, ridesenter/hesteutleie, campingplass og hytteutleie.

Retts hjelputgifter for juridiske personer som selskaper, dødsbo, borettslag, andelslag, stiftelser og lignende dekkes ikke - herunder tvist hvor nevnte juridiske personer representerer sikrede.

Retts hjelputgifter for samdrifter er dekket iht. punkt 8 for samdrifter, uansett organisasjons- form. Tvist foreligger når et framsatt krav er bestridt, helt eller delvis.

En tvist ansees ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker.

8.1.2 *Utgifter til rettsbehandling*

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av forsikringsforetaket. Utgifter til vitner dekkes bare ved hovedforhandling og bevisopptak.

Idømte saksomkostninger dekkes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans dekkes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler. Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel dekkes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

8.1.3 *Saksomkostninger ved forlik*

Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra forsikringsforetaket hvis det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger. Uten slik godkjennelse fra forsikringsforetaket, går tilkjente saksomkostninger i dommen til fradrag i erstatningen.

8.1.4 *Hvilke domstoler tvisten må høre inn under*

Tvisten må høre inn under de alminnelige domstoler, jf. Domstoloven § 1, og ha oppstått mens forsikringen var i kraft. Dersom saken føres for særdomstol, jf. Domstoloven § 2, men kunne vært ført for de alminnelige domstoler, dekkes likevel retts hjelputgifter.

8.1.5 *Tvist etter at eiendommen er solgt*

Hvis den forsikrede faste eiendom er solgt, og forsikringen opphørte i forbindelse med salget, dekkes likevel tvist hvor sikrede er part i egenskap av tidligere eier.

8.2 FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL

Forsikringssum

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 100 000. Dersom det er tre eller flere parter på samme side i en tvist er forsikringssummen utvidet til kr 250 000. Dette gjelder også om partene har retts hjelpsforsikring i forskjellige selskaper, eller om den/de sikrede har retts hjelpe dekning under flere forsikringer i ett eller flere forsikringsforetak.

Tvist mellom sameiere som er sikret under samme forsikring, er forsikringssummen kr 100 000 totalt for alle parter i tvisten. Summen fordeles likt mellom sameiere.

Der det er flere parter på samme side, skal det sendes en samlet oversikt til forsikringsforetaket

over alle parter og hvor de er forsikret.

Forsikringsforetakets ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, hvis utgiftene ikke er godkjent av forsikringsforetaket på forhånd.

8.2.1 **Egenandel**

Egenandelen er kr 4 000 med tillegg av 20 % av det overskytende. Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

8.3 **UTGIFTER FORSIKRINGSFORETAKET IKKE ERSTATTER**

Forsikringsforetaket erstatter ikke utgifter ved:

- 8.3.1 tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv utenom driften av den forsikrede eiendom.
- 8.3.2 tvist som gjelder annen fast eiendom enn den forsikrede eiendom, herunder tvist om fysiske feil og mangler og avtaletvister vedrørende eiendom utenfor Norden, som timeshareleiligheter, feriekubber og lignende. Likevel dekkes tvist som gjelder annen fast eiendom som det ikke kan tegnes særskilt landbruksforsikring for og som inngår i driften av den forsikrede eiendom.
- 8.3.3 tvist som har sammenheng med separasjon, skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, krav om omstøtelse av gave, underholdsbidrag, deling av bo, oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap, samt skiftesaker.
- 8.3.4 tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, bortsett fra tvist i husleieforhold som knytter seg til den forsikrede faste eiendom.
- 8.3.5 tvist som gjelder veksel sak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandling hvis sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.
- 8.3.6 tvist som gjelder motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri, båt, luftfartøy, registrert trav- eller galopphest, eller når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik. Kano, kajakk og seilbrett anses i denne sammenheng ikke som båt. Hangglider og paraglider uten motor anses i denne sammenheng ikke som luftfartøy.
- 8.3.7 tvist i saker om personskader ved bilansvar, før det fra motorvognens trafikksikringsselskap foreligger skriftlig avslag om å dekke sikredes nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand før saksanlegg.
- 8.3.8 straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker, eller tvist som har utspring i ulovlig handling fra sikredes side, samt sak om erstatningsplikt etter skadeerstatningsloven § 3-3 (visse personlige krenkelser), §3-5(oppreisning) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred).
- 8.3.9 ekspropriasjonssak eller skjønns sak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom.
- 8.3.10 tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning.
- 8.3.11 rettshjelp, dersom tvistegrunnlaget forelå ved forsikringens ikrafttreden.
- 8.3.12 tvist om det foreligger tvist
- 8.3.13 tvist om advokatsalær eller utgifter til sakkyndige.
- 8.3.14 tvist med Eika som følge av avslag på rettshjelpsdekning.

8.4 **SKADEOPPGJØR**

- 8.4.1 Vil sikrede søke erstatning under rettshjelpsforsikringen i tvist som omfattes av forsikringen, må selskapet underrettes snarest mulig og senest ett år etter at advokat er engasjert. Underretningen skal skje skriftlig. Hvis advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandling eller for særdomstol, regnes fristen for melding til forsikringsforetaket fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet eller saken bringes inn for de alminnelige domstoler.
- 8.4.2 Sikrede velger selv en advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.
- 8.4.3 Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp mest mulig, og bærer selv omkostninger forårsaket uten rimelig grunn. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan forsikringsforetaket kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

- 8.4.4 Forsikringsforetaket kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen. Sikrede skal informere forsikringsforetaket om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør har forsikringsforetaket den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Medgått tid skal spesifiseres. Før endelig oppgjør foretas, kan selskapet kreve dokumentasjon for at egenandel er betalt.

Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.

9 YRKESKADEFORSIKRING

Dersom sikrede i egenskap av privatperson kortvarig og tilfeldig er å betrakte som arbeidsgiver i henhold til §2a i Lov om yrkesskadeborsikring av 16. juni 1989 hefter forsikringsforetaket overfor skadelidte som etter lovens §2b er å betrakte som arbeidstaker. Denne bestemmelsen gjelder ikke for fast ansatte i gårdsdriften eller i annen virksomhet. For disse må det tegnes særskilt yrkesskadeborsikring.

Er forsikringen *-Yrkesskade for ulønnet arbeid*, nevnt i forsikringsbeviset omfattes Yrkesskade for ulønnet arbeid i egenskap av gårdbruker.

10 PÅBUD FRA OFFENTLIG MYNDIGHET

10.1 HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder:

- ved gjenoppbygging på samme byggetomt.
- ved gjenoppbygging på annet sted hvis gjenoppbygging på samme byggetomt er hindret ved lovhjemlet inngrep.

10.2 UTGIFTER FORSIKRINGSFORETAKET ERSTATTER

Forsikringsforetaket erstatter nødvendige merutgifter:

- til utbedring/ gjenoppbygging av bygning,
- til grunnundersøkelser og fundamentering i forbindelse med gjenoppbygging av bygning,
- som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført, etter erstatningsmessig skade på bygningen (se punkt 4).

Utgiftene må være påført som følge av påbud om bygningens utførelse gitt fra offentlig myndighet med hjemmel i lov eller offentlig forskrift.

Forsikringsforetaket kan kreve at påbudet påklages, eller selv påklage det.

10.3 UTGIFTER FORSIKRINGSFORETAKET IKKE ERSTATTER

Forsikringsforetaket dekker ikke:

- 10.3.1 Utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel for å gi, selv om skaden ikke hadde intruffet.
- 10.3.2 Utgifter til utgraving/utsprengning av kjeller.
- 10.3.3 Merutgifter vedrørende bygning som er midlertidig, eller som står foran rivning, ombygging eller rehabilitering.
- 10.3.4 Utgifter til antikvariske merutgifter, med mindre dette fremgår av forsikringsbeviset.

10.4 BEREGNING AV MERUTGIFTER

- 10.4.1 Merutgifter ved utbedring/gjenoppbygging settes til forskjellen mellom verdien av den forsikrede bygning og verdien av en bygning med samme størrelse, men utført i samsvar med påbud.

10.4.2 Merutgifter ved grunnundersøkelser og fundamentering beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, men utført i samsvar med påbud.

10.4.3 Utgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet, beregnes etter forholdet mellom gulvareal i skadet og gulvareal i gjenoppført bygning hvis den bygning som gjenoppføres er større enn den skadede bygning.

10.5 BEGRENSET GJENOPPBYGGINGSTID

Utbedring/gjenoppbygging må være avsluttet innen 5 år etter skaden. Fristen kan forlenges hvis inngrep fra offentlig myndighet sinker eller hindrer byggearbeidet.

11 KRIMINALITETSFORSIKRING

11.1 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

Forsikringen omfatter direkte økonomiske tap, jfr. punkt 11.2, som sikrede påføres ved at ansatte, inkludert vikarer lønnet direkte av sikrede, eller tredjeperson har forsøkt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved å utføre en handling eller unnlattelse som er straffbar etter straffelovens bestemmelser og beviselig har gjort seg skyldig i en eller flere av følgende straffbare handlinger overfor sikrede:

- Underslag, bedrageri, utroskap eller dokumentfalsk.
- forutsatt at vedkommende har handlet i den hensikt å skaffe seg eller andre enn sikrede en uberettiget, direkte økonomisk vinning utover forfremmelse, lønnstillegg, bonus e.l.

Tapet erstattes selv om gjerningsmannen var sinnssyk eller bevisstløs i gjerningsøyeblikket, jfr. Straffeloven § 20.

11.2 DIREKTE ØKONOMISK TAP

Med direkte økonomisk tap forstås kronebeløpet/verdien som er fratrukket sikrede ved handling som nevnt i punkt 11.1.

Rentetap fram til 2 måneder etter at forholdet er meldt forsikringsforetaket.

Gjelder tapet gjenstander, fastsettes verditapet og erstatningen på samme måte som brannskadde ting som gjenskaffes, jfr. punkt 6.7.

Det skal gjøres fradrag for den vinning/fortjeneste sikrede eventuelt har hatt i sammenheng med den begåtte handling.

11.3 NÅR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen omfatter bare tap som konstateres og skriver seg fra handlinger foretatt i forsikringstiden eller senest 12 måneder etter at forsikringsavtalen har opphørt, forutsatt at tapet er en følge av handling eller unnlattelse som er foretatt i forsikringstiden.

Tapet anses konstatert på det tidspunkt sikrede oppdaget, eller burde ha oppdaget, den straffbare handlingen eller unnlattelsen.

11.4 HVA FORSIKRINGEN IKKE OMFATTER

Forsikringsforetaket erstatter ikke

- indirekte økonomisk tap eller følgetap, herunder tapt fortjeneste.
- tap som skyldes handlinger i forsikringstiden som har tjent til å dekke tap påført sikrede ved handlinger foretatt før forsikringen trådte i kraft.
- ved straffbare handlinger som er begått etter at forsikringstaker har oppdaget forsikringstilfellet, med mindre forsikringstaker godtgjør at denne ikke ville vært i stand til å forhindre tapet. Det samme gjelder dersom grov uaktsomhet fra forsikringstaker er årsak til at forsikringstilfellet ikke ble oppdaget.
- tap som sikrede er påført ved handlinger eller unnlattelser utført av eller i samarbeid med:
- nåværende eller tidligere medeier, daglige leder eller styremedlem av sikredes virksomhet, eller medlem av slik medinnehavere eller daglig leders familie,

- medlem av sikredes familie. Med familie menes sikredes ektefelle, registrert partner eller samboer, samt foreldre, barn, søsken og deres ektefeller eller samboer.
- tap hvor det eneste bevis for tapet bygger på varelager telling eller resultatberegning.
- inflasjonstap, disponeringstap og lignende tap sikrede lider ved ikke å ha kunnet disponere kronebeløpet/verdien.
- Tap som følge av avsløring av forretningshemmeligheter, herunder fremstillingsprosesser, eller annen fortrolig informasjon, uavhengig om denne er beskyttet av patent, varemerke, opphavsrett eller lignende.

11.5 FORSIKRINGSSUM

Forsikringssummen er kr 1 000 000 og angir selskapets ansvar ved hvert forsikringstilfelle og samlet for alle forsikringstilfeller i forsikringstiden.

Det regnes som ett forsikringstilfelle når tap er forårsaket ved at

- flere personer i samarbeid har utført handlingen, eller
- samme person har utført flere handlinger.

Dette gjelder også om handlingene er utført i forskjellige forsikringsår og omfatter flere straffbare forhold.

Er forsikringsvilkårene endret i den perioden de straffbare handlingene har pågått, er det forsikringsvilkårene på det tidspunkt da den første straffbare handlingen ble foretatt, som skal anvendes.

11.6 EGENANDEL

Sikredes egenandel er kr 10 000 for hvert skadetilfelle.

11.7 SIKREDES PLIKTER VED FORSIKRINGSTILFELLE

Er det overhengende fare for at et forsikringstilfelle vil inntreffe, eller et forsikringstilfelle er inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan forventes for å avverge eller begrense tapet.

Er et forsikringstilfelle inntruffet, skal sikrede uten ugrunnet opphold melde fra til forsikringsforetaket.

Når sikrede vil gjøre krav gjeldende mot forsikringsforetaket iht. forsikringen, skal sikrede omkostningsfritt for forsikringsforetaket

- omgående gi forsikringsforetaket alle opplysninger av betydning for sakens behandling.
- fremlegge til forsikringsforetakets disposisjon den dokumentasjon som er nødvendig for å vurdere tapet.
- omgående melde det forhold forsikringstilfellet omfatter til påtalemyndigheten og framsette nødvendig påtalebegjæring, samt begjære erstatningskravet overfor den skyldige pådømt i straffesaken. I særskilte tilfeller kan anmeldelse unnlates etter avtale med forsikringsforetaket.
- foreta den nødvendige pågang (inkl. sivil arrest) overfor den skyldige for å få denne til å gjøre opp tapet, inntil selskapet eventuelt har dekket tapet og selv kan foreta den nødvendige pågang, jfr. punkt 9.8.3. Forsikringen omfatter likevel direkte utlegg i forbindelse med slik pågang.
- utføre de undersøkelser og utredninger forsikringsforetaket finner nødvendig.
- møte ved forhandlinger og rettergang.

11.8 UTBETALING AV ERSTATNING OG OPPGJØR FRA DEN SKYLDIGE

11.8.1 Erstatningen utbetales så snart forsikringsforetaket har hatt rimelig tid til å klarlegge forsikringstilfellet og beregne erstatningen.

Utbetaling skal ikke utsettes i påvente av offentlig behandling av en eventuell straffesak mot den skyldige med mindre dette er nødvendig for å fastslå om tapet er omfattet av forsikringen eller for å beregne erstatningen.

Er det på et tidligere tidspunkt på det rene at forsikringsforetaket skal betale i hvert fall en del, utbetales likevel et forskudd.

- 11.8.2 Det skal gjøres et fradrag for beløp sikrede kan motregne overfor den skyldige.
- 11.8.3 Foretas det oppgjør under forsikringen, trer forsikringsforetaket, så langt oppgjøret rekker, inn i den sikredes erstatningskrav overfor den skyldige.
Kommer det inn midler fra den skyldige, går disse til dekning av forsikringsforetakets erstatningsutbetalinger foran dekning av sikredes egenandel.

SÆRVILKÅR

BARE DE SÆRVILKÅR SOM ER ANGITT I FORSIKRINGSBEVISET GJELDER FOR FORSIKRINGEN.

L02 BYGG UNDER OPPFØRING - BOLIGHUS

For bolighus (enebolig, tomannsbolig og rekkehus) gjelder forsikringsvilkårene for landbruksforsikring.

Melding om innflytting må gis til forsikringsforetaket innen første hovedforfall.

Dersom førsterisiko er avtalt vil bygningen bli fullverdiforsikret ved innflytting.

Er innflytting ikke meldt innen første hovedforfall, vil erstatningen være begrenset til førsterisikosummen.

I byggetiden fram til innflytting gjelder følgende endringer i forhold til Landbruksvilkårene:

Er forsikringstaker en leverandør (entreprenør eller byggmester) som skal selge den forsikrede bygning, omfatter forsikringen bare bygning under oppførelse med tilhørende materialer. Punkt 7 (ansvarsforsikring) og punkt 8 (rettshjelp) omfattes ikke for disse.

Er forsikringstaker den som skal bruke den forsikrede bygning etter at bygget er ferdig, gjelder følgende bestemmelser:

1 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

- bygning med tilhørende materialer og brakke/bod/lagerskur som eies av sikrede.
- innbo og løsøre med inntil kr 500 000.

Forsikringen omfatter ikke:

- yrkesløsøre, egne produserte varer og datautstyr.
- motorkjøretøy, registrert tilhenger, campingvogn, båt, påhengsmotor og luftfartøy eller deler og tilbehør til disse.

2 Tyveri er bare omfattet av forsikringen når tyveriet skjer fra bolighus på forsikringsstedet eller rom i bolighus.

Erstatningen er begrenset til kr 50 000.

3 Landbruksvilkårets punkt 7 gjelder ansvar i egenskap av byggherre.

4 SIKKERHETSFORSKRIFT

Dører, vinduer og andre åpninger som gir mulighet for inntrenging i bolighuset, skal være låst eller tilsvarende sikret. Nøkkel som tilhører bolighuset og som beror på forsikringsstedet skal oppbevares under lås.

Følgen av brudd på denne sikkerhetsforskrift er fastsatt i vilkårenes punkt 5.

5 For skade ved frost er egenandelen kr 10 000.

L10 BYGNING BOLIG PLUSS

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen er utvidet med "Bygning Pluss", gjelder følgende:

Samtlige ansvarsbegrensninger, sikkerhetsforskrifter og unntaksbestemmelser som er nevnt ovenfor eller i hovedvilkåret gjelder også her. Skader ved sopp og råte er unntatt uansett årsak.

Erstatningsberegningene som omhandler skadefastsettelse og aldersfradrag foretas etter vilkårenes punkt 6.1 - 6.5.

Omfatter:

1. Påbud fra offentlig myndighet erstattes med ubegrenset sum, se vilkårets punkt 3.1.2
 2. Nødvendige merutgifter til ombygging dersom et medlem av den faste husstand blir rullestolbruker økes til kr 500 000, se vilkårets punkt 3.1.5
 3. Dersom skaden er større enn 75 % av bygningens gjenoppbyggingskostnad, kan sikrede kreve erstatning som om bygningen var totalskadet – uten at det gjøres fradrag for gjenverdiene. Det er en forutsetning at gjenverdiene er revet og fjernet innen to år etter skadetidspunktet. Utgifter til rivning, rydding, bortkjøring og deponering av gjenverdier av den skadde bygning, erstattes når forsikringstaker ikke ønsker å benytte disse etter skade.
 4. Plutselig og uforutsett skade på våtrom. Ved skade på gulv eller vegg i våtrom hvor rør eller vannnett sjikt/membran er eldre enn 30 år, forhøyes egenandelen med kr 6 000 per skade.
 5. Plutselig og uforutsett følgeskade ved vanninntrenging gjennom utett yttertak. Når bygningens taktekking er eldre enn 30 år, eller taktekking er eldre enn 15 år på flatt tak, forhøyes egenandelen med kr 6 000 per skade.
 6. Plutselig og uforutsett følgeskade ved vanninntrenging gjennom utettheter i yttervegg over terreng.
 7. Plutselig og uforutsett skade på hageanlegg inklusiv små bygninger, som nevnt i punkt 3.1.1 inntil kr 300 000.
 8. Følgeskade av håndverks-/entreprenørfeil erstattes med inntil kr 10 000 000 ved - følgeskader på bygning som følge av materialfeil, konstruksjonsfeil, prosjekteringsfeil eller uriktig montasje
- Med håndverker/entreprenør menes virksomhet med eget organisasjonsnummer. Forsikringen gjelder i inntil 10 år etter at arbeidet er ferdigstilt, og følgeskaden må ha oppstått og blitt konstatert i forsikringstiden.

Omfatter ikke:

Utbedringen av skade på alle sjikt/ komponenter fra og med underside av øverste takstol/sperre og oppover.

Utbedring av selve utettheten.

Skade som skyldes frost og tele, samt skader forvoldt av mus, jordvand, rotter, snegler, insekter o.l. erstattes ikke. Fast trebrygge, brygge/kaianlegg og lignende er unntatt.

Utbedring av årsaken til skaden.

Feil og mangler som var kjent før forsikringen ble opprettet.

Kosmetiske skader som flekker, riper, avskallinger, mindre skjevheter, hakk og merker, samt knirk i gulv.

Skade som inntreffer i reklamasjonstiden, hvis det ikke er reklamert i tide overfor håndverker/entreprenør.

L11 INNBO PLUSS

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen er utvidet med "Innbo Pluss", gjelder følgende: Forsikringen dekker andre skader enn nevnt i landbruksvilkåret punkt 4.

Samtlige ansvarsbegrensninger, sikkerhetsforskrifter og unntaksbestemmelser som er nevnt ovenfor eller i landbruksvilkåret gjelder også her.

Gjenstander nevnt i landbruksvilkårets punkt 3.3.1 – 3.3.9 er ikke omfattet.

Erstatningsberegningene som omhandler skadefastsettelse og aldersfradrag foretas etter landbruksvilkårets punkt 6.6 - 6.7.

Omfatter:

1 Flytteforsikring
Skader på innbo inntil kr 100 000 som skyldes en plutselig og uforutsett ytre påvirkning under flytting til ny bolig innenfor Norge.

2 Tyveri fra uteareal på forsikringsstedet (punkt 4.5.3). Erstatningen er utvidet til kr 100 000.

3 Innbo som permanent er lagret på annet fast lagersted i Norden enn angitt er omfattet med inntil 10 % av valgte innbosum maks kr 50 000.

4 Tyveri av sykkel. Sykkeltilhenger og små elektriske kjøretøy utenfor forsikringsstedet (4.5) Erstatningen er utvidet til kr 40 000 per enhet

5 Uhellforsikring
Andre skader på eiendeler utover innledningen og punktene over, som skyldes en plutselig og uforutsett ytre hendelse:
- I bygning på forsikringsstedet inntil kr 100 000
- Resten av verden inntil kr 30 000

Egenandel kr 2 000

6 Nødvendige merutgifter til opphold utenfor hjemmet etter en erstatningsmessig bygningsskade erstattes med ubegrenset sum, se vilkårets pkt.3.3.2.

Omfatter ikke:

- Skade ved flytting utført av transport-/flyttebyrå (firma), idrettslag, foreninger o.l.
- Ripe-, gnisse-, skrapeskader under flytting med mindre kjøretøyet har vært utsatt for sammenstøt eller utforkjøring/velting.

- Skade på matvarer.
- Skade på penger, smykker eller verdipapirer.

- Skade som følge av kondens/kondensvann.
- Skade som skyldes frost, fukt, sopp, råte, bakterier, heksesot eller insekter.
- Ting som er forlagt, gjenglemte, mistet o.l.
- Skade forårsaket av kjæledyr.
- Skade på kjæledyr.
- Skade på hobbyveksthus.
- Skade som følge av virusangrep på pc.
- Skade på innsjekkede bagasje.

I tillegg gjelder ikke fysisk skade på:
- Fritidsbåt, samt tilbehør til denne.
- Motorkjøretøy, samt tilbehør, tilhengere eller campingvogn.
- Fjernstyrte biler
- Luftfartøy, herunder drone
- Sykkel/el-sykkel under ritt/løp/konkurranse.
- Utstyr for ski-, vann- og luftsport under bruk.

Punkt 5. Uhellforsikringen i resten av verden omfatter ikke:

- Tyveri.
- Forsendelser per post

L14 BYGG UNDER OPPFØRING - DRIFTSBYGNING

I byggetiden fram til ferdigstillelse gjelder følgende endringer i forhold til Landbruksvilkårene.

1. HVA SOM ER FORSIKRET

1.1 Forsikringen omfatter sikredes risiko for:

- utførte bygge-, anleggs-, monterings- og installasjonsarbeider.
- materialer og utstyr som er losset på forsikringsstedet og som skal inngå i arbeidet.
- materialer og utstyr byggherren har betalt forskudd for, men som ennå ikke er levert på forsikringsstedet.

Sikkerhetsforskrift, se landbruksvilkårenes punkt 5.2.

1.2 UTOVER FORSIKRINGSSUMMEN OMFATTER FORSIKRINGEN OGSÅ:

1.2.1 *Ryddingsutgifter*

Utgifter til rivning, rydding og avfallshåndtering etter erstatningsmessig skade med inntil kr 1 000 000.

1.2.2 *Prisstigning etter skade*

Påløpte ekstrautgifter på grunn av prisstigning etter skadedagen, begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadde ting, se punkt 3.2.6 og 3.2.7 etter reglene i punkt 6.8.

1.2.3 *Rekonstruksjon*

Utgifter til nødvendig rekonstruksjon av manuskripter, yrkestegninger og beregninger, arkiver, registre, kartoteker, forretningsbøker, datafiler og -program etter erstatningsmessig skade.

Rekonstruksjon må foretas innen 2 år. Erstatningen er begrenset til kr 100 000.

1.2.4 *Ansvar*

Forsikringen gjelder også ansvar i egenskap av byggherre. Landbruksvilkårets punkt 7 gjelder.

1.2.5 *Forsering*

Merkostnader som følge av reparasjon av skadete ting på overtid og ved helligdagsarbeid, ved forsendelse av skadete ting som il-ekspress- eller flyfrakt samt annen lignende forsering med inntil 20 % av forsikringssummen for de skadete ting, høyst kr 500 000.

1.3 FORSIKRINGEN OMFATTER IKKE:

1.3.1 Boder, brakker, verksteder, containere kompressorhus, redskaper, verktøy, tilriggingsutstyr, og øvrig utstyr som anvendes for arbeidets gjennomføring, men som ikke skal inngå i bygget eller anlegget.

1.3.2 Kraner

1.3.3 Eksisterende bygning, bygningskonstruksjoner eller anlegg.

1.3.4 Merutgifter som skyldes påbud fra offentlig myndighet.

1.3.5 Penger og verdipapirer

1.3.6 Sjø- og luftfartøyer og maskiner med egen fremdriftsmotor.

1.3.7. Avbruddstap av enhver art og utgifter til provisoriske tiltak for å begrense avbruddstap, dagmulkt o.l., kostnader ved omgjøring av feilaktig eller på annen måte ikke kontraktsmessig utført arbeid, eller andre økonomiske følgeskader utover det som er avtalt etter punktene 1.2.1 – 1.2.5 i dette særvilkår.

2. HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

Skader erstattes etter bestemmelsene i landbruksvilkårenes

- punkt 4.1 Fellesregler,
- punkt 4.2 Brann,
- punkt 4.3 Vann og annen væske,
- punkt 4.4 Brudd på bygningens rørledning,
- punkt 4.5 Tyveri og skadeverk,
- punkt 4.12 Naturskade.

3. EGENANDELER

Egenandelen ved skade er som angitt i forsikringsbeviset.

L25 BRUDD PÅ VANNINGSANLEGG

Forsikringen omfatter - inntil forsikringssummen - skade på dyrket mark og avling ved utgraving forvoldt av vann, som følge av plutselig og uforutsett utstrømming fra gårdens eget vanningsanlegg, eller fra fellesvanningsanlegg som forsikringstaker er andelshaver i, i den utstrekning det ikke er grunnlag for å gjøre ansvar gjeldende overfor fellesvanningsanlegget.

Erstatningen settes til kostnadene ved å sette dyrket mark i samme, eller tilnærmet samme stand som før skaden, samt verdien av eventuell tapt avling.
Egenandelen er kr 10 000.

For øvrig gjelder landbruksvilkårene.

L30 TANKFORSIKRING

Forsikringsforetaket erstatter plutselig og uforutsett skade på og utstrømning fra tankanlegg på gården.

1. *Skade som erstattes:*

- Skade på selve tanken som følge av konstruksjons- eller materialfeil eller annen uforutsett hendelse.
- Skade på eller tap av innholdet i tanken.
- Tyveri av innhold i tank i forbindelse med innbrudd i tank – se Sikkerhetsforskrift i punkt 5.2.5

Egenandel er kr 10 000.

2. *Skade som ikke erstattes:*

- Skade på tanken som skyldes slitasje, korrosjon, gradvis forringelse eller normal bruk.
- Skade som følge av langsom ut-trengning av væske (diffusjon).
- Skade gjennom normalt svinn.
- Skade på væsken ved blanding med andre produkter eller ved feilbehandling eller lagring.
- Skade som leverandør eller andre er ansvarlige for i henhold til kontrakt eller avtale, med mindre forsikringstaker kan godtgjøre at den ansvarlige ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser.

L35 PRODUKTER UNDER TEMPERERT LAGRING

Forsikringen omfatter egne landbruksprodukter oppbevart i kjøle-, fryse- eller klimarom på det forsikrede gårdsbruk.

Forsikringsforetaket erstatter skade på og tap av de lagrede produkter som følge av plutselig og uforutsett svikt i kjøle-/varmesystem eller strømforsyning, men ikke hvis svikten skyldes streik eller lockout.

Sikkerhetsforskrift – se pkt. 5.2.9

Egenandelen er kr 10 000.

L36 ERSTATNING FOR AVLINGSSVIKT

Forsikringen omfatter erstatning for avlingssvikt for de tilfeller der dette gir erstatning iht. Forskrift om erstatning ved produksjonssvikt i plante- og honningproduksjon. Erstatningen er begrenset til 30 % av det totale tapet ved avlingssvikten, med fradrag av valgt egenandel for driftsløsøre. Driftstapet beregnes etter samme grunnlag som i statens beregningsmodell.

L40 BIRØKT

Forsikringen gjelder

i Norge med mindre fast forsikringssted er avtalt og angitt i forsikringsbeviset.

Forsikringen omfatter

- bikuber med bisamfunn og produksjon.
- nødvendig utstyr, dvs. kuber, skattekasser, fôringsutstyr, slyngeutstyr og dronningavlutstyr.
- sukker, honning og voks på eget lager.

Skader som erstattes:

- Skade ved brann m.m. som angitt i vilkårenes punkt 4.2.
- Naturskade, se punkt 4.12 Naturskade.
- Skade ved flom og oversvømmelse.
- Tyveri, skadeverk og skade forvoldt av dyr (unntatt rotter og mus).
- Sprøyteskader (unntatt skader ved egen sprøyting)
- Skader ved sammenstøt, utforkjøring, uforutsett driftsstans o.l. under transport til og fra trekkområder og ved transport av honning til grossist.
Selskapet dekker ikke skader ved transport når fast forsikringssted er avtalt.
- Sykdom som medfører at hele bisamfunn dør eller blir pålagt restriksjoner fra myndighetene.
- Avbruddstap (produksjonsnedgang og meromkostninger) ved pålagte tiltak mot sykdommer.
- Ansvar som birøkter og eier av bikuber.
Bestemmelsene i vilkårenes punkt 7. i landbruksvilkårene gjelder.

Skader som ikke erstattes:

- Sykdom som skyldes nosemasporer, varoamid- eller trakémiddinfeksjon.
- Produksjonstap som skyldes at Mattilsynets forskrift nr. 416 av 6.april 2009 om birøkt ikke er fulgt.
- Tap av produksjonskuber som følge av vinterklima

Sikkerhetsforskrift

Bikubene skal være robuste og i «god drift» før overvintring. I tillegg må kubene være godt forberedt for overvintring. Dette gjelder bl.a. plassering av kuber, tilstrekkelig foring av biene og god forebygging av sykdom.

Erstatningsoppgjør

En kube erstattes med inntil kr 5 200 avhengig av vandring, fôrtilgang osv. Det tas utgangspunkt i gjennomsnittlig produksjon pr. kube for fylket. Avbruddstapet settes til forskjellen i driftsresultat med skade og antatt driftsresultat uten skade, forøvrig gjelder vilkårets punkt 6.9.1.. Det gjøres fradrag for erstatning utbetalt ved annen erstatningsordning, herunder offentlig erstatning.

Egenandel

Ved naturskade, se vilkårenes punkt 6.11.2. Ved andre skader er egenandelen kr 10 000.

L45 BRAKKE PÅ HJUL

Forsikringen omfatter arbeidsbrakke på hjul og campingvogn som brukes som arbeidsbrakke.

Forsikringen omfatter også løssøre i arbeidsbrakke/campingvogn.

Forsikringsforetaket dekker skade ved brann og tyveri fra bygning iht. landbruksvilkårenes punkt 4.2 og 4.5.

L50 MASKINSKADE

1. **Forsikringen omfatter:**

- 1.1 Faste tekniske installasjoner i driftsbygning når dette er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset.
- 1.2 Transportable, ikke selvgående jordbruksmaskiner som brukes i gårdsdriften.

2. **Skade som erstattes:**

Forsikringsforetaket svarer for skade ut over landbruksvilkårenes punkt 4 ved mekanisk brudd/brekkasje oppstått i forsikringstiden, som skjer plutselig og uforutsett og som hindrer normalt bruk av utstyr som er fullt driftsferdig og testet, så vel når de er i drift som under flytting, reparasjon eller ettersyn – med demontering og etterfølgende montering – alt innenfor forsikringsstedet. Se sikkerhetsforskrift i punkt 5.2.9.

3. **Skade som ikke erstattes:**

- 3.1 Skade på databærere eller data på disse når skaden skyldes feil programmering.
- 3.2 Utgifter til utskifting eller reparasjon av maskin eller maskindel på grunn av ordinær slitasje eller annen gradvis forringelse. Dette gjelder også når skade skyldes unormale driftstemperaturer, utilstrekkelig eller feil konstruert klimaanlegg, feilplassering eller uhensiktsmessig lagring av maskiner og programutstyr, innvirkning av gasser, støv eller rystelser.
- 3.3 Skade som skyldes uforsvarlig belastning, også under prøving eller eksperimentering.
- 3.4 Skade på betongfundament og murverk.
- 3.5 Skade på bor, freser, stanser, sagblad, former, matriser, mønstervalser, slipeskiver, slipesteiner og lignende utskiftbare deler og verktøy - eller for skade på kjeder, kjettinger, wire, tau, remmer
- 3.6 Meromkostninger som følge av reparasjon på overtid, helligdagsarbeid og il-frakt.
- 3.7 Skade som leverandør, reparatør eller andre kan gjøres ansvarlig for iht. vedlikeholdskontrakt, garanti eller annen avtale.

Forsikringstaker er på selskapets forlangende pliktig til å la spørsmål om det foreligger slik erstatningsplikt prøves ved rettssak.

- 3.8 Skade ved brudd eller brekkasje på grunn av frost, korrosjon, slitasje eller annen gradvis forringelse. Utgifter til nødvendig vedlikehold og fornyelser er i alle fall unntatt.

4. **Fastsettelse av skadens størrelse**

- 4.1 Hvis en skade inntreffer senere enn 8 driftstimer etter at en tidligere skade er utbedret og anlegget er prøvekjørt, betraktes denne som en ny skade.
- 4.2 I skadebeløpet tas ikke med:
 - verdiforringelse etter fullført reparasjon.
 - meromkostninger ved at det foretas forandringer eller forbedringer i forbindelse med reparasjon.
 - omkostninger ved foreløpig reparasjon.
- 4.3 Ved skadeberegning reduseres skadebeløpet - etter fradrag av egenandel - med 10 % pr. år for hvert år maskinens alder er over 4 år, maksimum 80%.

Egenandelen er kr 10 000.

For øvrig gjelder landbruksvilkårene
Sikkerhetsforskrifter – se punkt 5.2.

L55 SKADEVERK PÅ VARER UTENDØRS

Forsikringen er utvidet, og omfatter skadeverk på varer utendørs (rundballer, gjødsel, såkorn m.m.). Egenandel kr 10 000.

Forsikringen dekker ikke skader forårsaket av fugler og dyr.

L63 SYKEAVBRUDD – HESTEVIRKSOMHET

Forsikringen omfatter avbruddstap i inntil 12 måneder, beregnet etter reglene i punkt 6.9, ved påvist sykdom i den forsikrede virksomhet når myndighetene – for å hindre ytterligere sykdomsutvikling og smittespredning, fatter vedtak som pålegger virksomheten restriksjoner / karantene eller spesiell veterinærbehandling.

Forsikringsforetaket erstatter ikke:

- avbruddstap i konkurransevirkosomhet, for eksempel avl og bruk av trav- og galopphester
- avbruddstap som kan kreves dekket av offentlige eller private erstatningsordninger
- avbruddstap som andre kan gjøres erstatningsansvarlig for, med mindre den ansvarlige dokumentert ikke er søkegod eller firmaet er opphørt.

Egenandel

Det beregnes en egenandel pr skadetilfelle. Egenandelen er 10 % av avbruddstapet, minimum kr 10 000.

L65 SKOGEIERFORSIKRING

Når skogeierforsikring er valgt, og det fremgår av forsikringsbeviset gjelder følgende forsikringssummer og utvidelser utover alminnelige landbruksvilkår. Forsikringen gjelder hvor som helst i Norge, der annet ikke fremgår av særvilkåret.

Brakker / Koier benyttet i skogsdrift er medforsikret

- Forsikringssum inntil kr 200 000 jf. Landbruksvilkårets punkt 3.2 og punkt 4.

Driftsløsøre

- Kaskoforsikring på motorsag/ryddesag inntil tre års alder
- Forsikringssum førsterisiko inntil kr 25 000
- Egenandel kr 2 000
- Tømmer, ved, flis og juletrær på lagerplass og materialer på lager for eget bruk eller salg er forsikret for brann, vann, tyveri og naturskade.
- Forsikringssum førsterisiko kr 500 000.

Transportforsikring i Norden

- Tømmer, ved, flis og juletrær kjøpt eller produsert for eget bruk eller salg.
- Forsikringssum førsterisiko kr 500 000 jf. Landbruksvilkårets punkt 4.12.

Plussforsikring av fullverdiforsikret egen bolig

- Egen bolig med innbo som det er tegnet forsikring for er utvidet til å omfatte bolighus «pluss» og innbo «pluss» på forsikringsstedet nevnt i forsikringsbeviset, uten tillegg i premien. Jf. Landbruksvilkåret sine særvilkår L10 og L11.

Ved skogbrann

- Eika Forsikring erstatter 50 %, begrenset til kr 50 000, av egenandel for dekningen Brann Storskade i Skogbrand Forsikring.

Juridisk bistand

- Utover vanlig retts hjelp bidrar juridisk avdeling i Eika Forsikring med rådgivning forut for tvist/uten at det foreligger tvist med skogsentreprenør og transportør, med inntil 10 timer i hver enkelt sak som vedgår den forsikrede virksomhet. Juridisk bistand fra andre foretak erstattes ikke.

Avbrudd

- Avbruddstid utvidet til 36 måneder i den forsikrede virksomhet, jf. Landbruksvilkåret punkt. 3.5.

Bondens ulykkesforsikring

- Forsikringssum ved invaliditet kr 1 000 000.
Gjelder medlemmet, ektefelle og barn under 20 år. Særvilkår U10 og vilkår for ulykkesforsikring gjelder.

Yrkesskade / yrkessykdom for ulønnet arbeid

- Yrkesskade for ulønnet arbeid er omfattet i henhold til Lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989 i egenskap av skogbruker/gårdbruker.

Egenandeler: Generell egenandel

Hvis ikke annet framgår av punktene 6.11.1 – 6.11.9 og 7.1.4 i landbruksvilkåret, forsikringsbeviset eller særvilkår, er egenandelen

- kr 4 000 for bolig, privat innbo og løsøre, se punkt 3.1 og 3.3.
- kr 10 000 for driftsbygning, driftsløsøre og avlinger, se punkt 3.2 og 3.4.

N12 AUTOMATISK VANNTÅKEANLEGG – SIKKERHETSFORSKRIFT

For rabattgivende automatiske vanntåkeanlegg gjelder:

- 1 Planen for anlegget skal på forhånd være godkjent av forsikringsselskapet. Anlegget må være installert av autorisert rørlegger som innehar sentral godkjenning for prosjektering og utførelse fra Statens bygningstekniske etat for automatiske brannsløkkingsanlegg. Anlegget kan være prosjektert av andre med tilsvarende sentral godkjenning. Det samme gjelder utvidelse og vesentlige forandringer.
- 2 Ved dimensjonering av anlegget skal k faktor legges til grunn. Vannforbruk per dyse i lengst avstand fra vanntilførsel beregnes ut ifra trykk i forhold til k faktor. Det må kunne bevises at slokkedysen brukt i anlegget er like gode eller bedre enn sprinklerdysen.
- 3 Anlegget skal kontrolleres av kompetent kontrollør minst en gang pr. år.
- 4 Vanntåkeanlegget skal alltid holdes i full driftssikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instruksjoner, journal etc. skal alltid være på plass.
- 5 Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person eller firma som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt. Denne person eller firma skal ha relevant opplæring fra installasjonsfirma eller leverandørfirma, i drift og vedlikehold av anlegget.

Den ansvarshavende skal påse at:

- hovedventil er plombert i åpen stilling til all tid
 - styringsskap for anlegget, både det elektriske og vannsentral, skal være fritt for uvedkommende ting.
 - ved anlegg hvor trykkøkningstank brukes skal trykket og vannnivå på vannbeholder sjekkes, samt manometer på trykkflaske/kompressor og tilkoblinger sjekkes.
 - ved anlegg hvor trykkøkningpumper brukes skal de prøvestartes hver uke for å forsikre om at tilstrekkelig kraft er tilstede til full drift av anlegget
 - dysene ikke er tildekket, har fysiske skader eller at det eksisterer forhold som reduserer slokkeanleggets effektivitet
 - rørsystemet med oppheng er uskadd
 - vannforsyningen sjekkes hvert år og filteret rengjøres
 - deteksjonsanlegget er sjekket hvert halvår
 - journal blir ført for foretatte kontroller og prøvninger, over feil, mangler og forhold som kan svekke anleggets effektivitet, og over alle utløsninger av anlegget med angivelse av årsak, samt at skjema over enhver utløsning, lekkasje, brudd og lignende blir fylt ut og sendt til anleggets ansvarshavende.
 - påbudt reservemateriell er til stede til enhver tid, se punkt 6 under.
- 6 Såfremt slokkeanlegget er avhengig av elektrisitet skal deteksjonsanlegget være utstyrt med back-up batterier for å sikre mot strømbrudd. Pumper og lignende må kobles direkte til pålitelig strømtilførsel.

- 7 Det skal alltid være reserveforråd av slokkedyser avpasset etter installasjonens størrelse og art. Andre reservedeler som manometer, slanger og tilkoblinger og lignende kan også kreves.
- 8 Forandring, ominnredning eller utvidelse av de slokkingsbeskyttende bygninger må ikke finne sted med mindre slokkeanleggets effektivitet opprettholdes.

Forandringer ved et installert slokkingsanlegg må utføres av tidligere nevnt godkjent personell. I alle tilfeller skal tegninger av forandringer være approbert av selskapet eller kontrollinstansen. Ved vesentlige forandringer/utvidelser skal disse besiktiges av kontrolløren snarest mulig etter utført arbeid.

Forsikringstakeren skal underrette forsikringsforetaket om forandring eller nyoppføring av bygg uten slokkingsanlegg innenfor 10 m avstand fra slokkingsbeskyttet bygning, med mindre det er oppført brannvegg av mur eller betong mellom byggene.

- 9 Hvis anlegget eller del av dette settes ut av virksomhet gjelder følgende:
 - Før slokkeanlegget settes ut av virksomhet må selskapets samtykke innhentes og brannvesen varsles.
 - Arbeidet må utføres slik at slokkeanlegget kortest mulig er ute av virksomhet. Om mulig skal ikke anlegget settes ut av virksomhet på natten. Så lite som mulig av anlegget stenges under arbeidet.
 - Før anlegget settes ut av virksomhet skal ansvarshavende forvise seg om at det øvrige brannsløkkingsutstyr er i full orden og klart til øyeblikkelig bruk. Det må etableres en hensiktsmessig kontrollordning med jevnlig vaktrunder i de lokaler hvor anlegget er avstengt. Lokaler hvor det ikke jevnlig er folk til stede, må kontrolleres også i arbeidstiden.
 - Røyking skal strengt forbys.
- 10 Skade på ting ved feilaktig utløsning av godkjent automatisk slokkeanlegg:

Forsikringsforetaket svarer for skade som følge av plutselig og uforutsett utstrømming av slokkemiddel fra slokkeanlegget og dettes tilførselsledning fra anleggets hovedventil – alt innenfor bygningen.

L 20 RÅTE- OG SKADEDYRFORSIKRING

Forsikringsvilkår av januar 2023

I tillegg til disse vilkårene gjelder også

- Bestemmelsene i forsikringsbeviset med angitte spesifikasjoner og særbestemmelser gitt av forsikringsforetaket.
- Generelle Vilkår
- Lov av 16. juni 1989, nr. 69 om forsikringsavtaler (FAL).
- Forskrift om skadedyrbekjempelse

1. Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den som er angitt i forsikringsbeviset, forsikringstaker.

2. Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset, forsikringsstedet.

3. Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter hovedbygning med boenhet jfr. Pkt. 2 og fullverdiforsikrede sidebygninger uten boenhet som er registrert med bolig- eller fritidsformål hos kartverket. Varig innredning og utstyr som er fastmontert i bygningen er omfattet. Bygninger eller deler av bygninger som brukes til nærings- eller landbruksformål er ikke omfattet.

4. Forsikringen dekker

4.1 Nedbrytning forårsaket av råtesopper og skade forårsaket av skadedyr

4.2 Bekjempelse av skadeinsekter samt innvendig bekjempelse av mus og rotter etter påvist aktivitet.

Med bekjempelse menes reduksjon eller utryddelse. Forsikringsforetaket avgjør hvilken metode som skal benyttes for å oppnå en reduksjon eller utryddelse.

4.2.1 Forsikringsforetaket avgjør om avdekning eller tilkomstarbeider er nødvendig for bekjempelsen.

5. Forsikringen dekker ikke

- 5.1 Råteskade på dører, vinduer og lekter på yttervegg/tak og alt annet utvendig treverk.
- 5.2 Blåved, muggsopp eller andre forhold som bare er skjemmende for bygningens utseende.
- 5.3 Bekjempelse av skadeinsekter og innvendig bekjempelse av mus og rotter, se pkt. 4.2, når aktiviteten har startet før avtalen begynte å løpe og heller ikke bekjempelse av aktivitet etter at avtalen har opphørt, selv om aktiviteten startet i forsikringstiden. Likevel dekkes bekjempelse av aktivitet oppdaget etter avtalestart dersom gjeldende bygningsforsikring ved aktivitetens start hadde dekket bekjempelsen,
Den del av skade på bygning som utviklet seg før avtalen begynte å løpe, og heller ikke for skadeutvikling etter at forsikringen har opphørt.
- 5.4 Kostnader til kontroll, vedlikehold, forbedringer og behandling av forebyggende karakter, herunder tetting av bygningen mot skadedyr.
- 5.5 Innbo/løsøre.
- 5.6 Skade på bygningens isolasjon når det ikke kan påvises svekket isolasjonsevne
- 5.7 Fjerning av døde skadedyr, eller deres etterlatenskaper når det ikke er konstatert lukt- eller bygningsskader, og heller ikke preparater brukt til bekjempelse
- 5.8 Skade som skyldes kjæledyr eller husdyr i landbruket
- 5.9 Følgeskader eller indirekte tap, som fraflytting, tapte leieinntekter, skade på person eller løsøre, brann- eller vannskade grunnet skadedyr, svekket evne til å oppfylle forpliktelser, markedsmessige reaksjoner og lignende
- 5.10 Ekstrakostnader til transport og reisetid ved inspeksjon og bekjempelse for fritidshus, når det ikke er mulig å nå forsikringsstedet med bil
- 5.11 Brann- eller vannskade forårsaket av dyr
- 5.12 Utvendig vann-, drens og avløpsledning og heller ikke bunnledning og øvrige ledninger under gulv mot grunn

6. Skadeoppgjør

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder:

6.1 Skademelding

Skade skal meldes til Norsk Hussopp Forsikring uten ugrunnet opphold. Sikrede mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt Norsk Hussopp Forsikring innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet, jf. FAL § 8-5.

6.2 Alternative oppgjørsformer

Skaden kan erstattes på følgende måte:

- Kontantoppgjør
- Reparasjon
- Gjenoppføring
- Bekjempelsestiltak

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det forsikringsforetaket måtte betale for reparasjon eller gjenoppbygging.

Forsikringsforetaket kan avgjøre hvilken oppgjørsform, leverandør, reparatør som skal benyttes.

Egeninnsats som avtales med skadebehandler honoreres med kr 250 per time.

Se også bestemmelsen om skjønn i punkt 6.8.

6.3 Skade- og verdiansettelse

Skaden på bygning settes til kostnadene ved reparasjon til samme- eller i det vesentlige samme - stand som før skaden inntraff, beregnet etter kostnadene på skadedagen.

Skaden kan ikke settes høyere enn gjenoppføringskostnaden på tilsvarende ny bygning, fratrukket gjenverdier etter at skaden inntraff, regnet etter samme regel.

6.3.1 Tapt husleieinntekt

Tap ved nedgang i husleieinntekt og/eller tap ved at forsikret bygning er ubeboelig som følge av erstatningsmessig skade, regnes fra skadedag til reparasjon/gjenoppføring har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd. For fritidsbolig er erstatningen begrenset til kr 25 000.

Nødvendig flytting- og lagringsutgifter av innbo og løsøre i boligen ved erstatningsmessig skade omfattes av dekningen.

For utleide rom beregnes avbruddstapet på grunnlag av gjeldende markedspris for umøblerte rom.

Det gjøres fradrag for innsparte utgifter og opptjente renter av bygningserstatningen. Erstatningen utbetales etter hvert som inntekten ville påløpt.

6.3.2 Erstatningsregler for tilbehør til bygning

For ting nevnt i dette punktet gjøres det prosentvis fradrag for alder som beskrevet i tabellen

Tilbehør	Fradragsfrie år	Fradrag per påbegynte år, maks 80%
Innbygde elektriske husholdningsmaskiner/-apparater	5 år	10 %
Berg- og jordvarmepumpe, luft til væske og luft til luft	5 år	10 %
Varmtvannsbeholdere, vannpumper og lignende	5 år	10 %
Varmekabler og annen innretning for oppvarming og kjøling	10 år	10 %
Badeinnretning som boblebad ol.	5 år	10 %

Ved ulik alder på de skadde deler, legges den eldste delens alder til grunn for erstatningen. Ved skade på elektrisk utstyr eller installasjoner, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader.

6.4 Kostnader som er unntatt er:

- 6.4.1 Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk.
- 6.4.2 Kostnader sikrede pådrar seg for å påvise skade, og deltakelse ved befaringer.
- 6.4.3 Bekjempelse eller reparasjon uten på forhånd å ha innhentet samtykke fra Norsk Hussopp Forsikring.

6.5 Prisstigning

Prisstigning erstattes for den tid det normalt vil ta å reparere skaden eller gjenoppføre bygningen, begrenset til 24 måneder. Prisstigningen beregnes i forhold til prisnivået på skadedagen og den gjennomsnittlige endring i Statistisk Sentralbyrås byggekostnadsindeks.

6.6 Erstatningsoppgjør

Erstatningen beregnes etter reglene i punkt 6.3.

MVA erstattes bare dersom kostnaden er pådratt og sikrede fremlegger dokumentasjon på det.

6.7 Forsikringsforetakets renteplikt

Sikrede har i tillegg krav på renter av erstatningen i samsvar med reglene i FAL § 8-4.

6.8 Skjønn

Fastsettelse av skadebeløp og gjenoppføringskostnad avgjøres ved skjønn dersom sikrede eller forsikringsforetaket krever det. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår, punkt 2, får i så fall anvendelse.

7. Egenandel

For hvert skadetilfelle er det en egenandel på kr 2.000 pr. boenhet hvis ikke annen egenandel fremgår av forsikringsbeviset.

8. Identifikasjon

Sikrede kan tape sin rett til erstatning som følge av handlinger eller unnlater fra sikredes ektefelle som bor sammen med sikrede eller fra personer som sikrede lever sammen med i et fast etablert forhold, jf. Forsikringsavtaleloven § 4-11.

9. Sikkerhetsforskrifter

Sikkerhetsforskrifter er aktsomhetsregler fastsatt for å forebygge eller begrense skade. Dersom sikrede har forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller innlatt å påse at de overholdes, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jf. FAL § 4-8.

9.1 Sikrede har en plikt til å etterse og vedlikeholde forsikret eiendom. Rehabilitering og utskifting av bygningsdeler eller tekniske installasjoner forutsettes gjort iht. produsentens vedlikeholdsplan og produktets forventede levetid.

9.2 Sikrede plikter å utbedre feil ved utvendig tak og vegger. Manglende eller skadde takstein/plater/tekking løse beslag, råteskader på ytterkledning, åpninger i yttervegg, synlige lekkasjer, feil og mangler skal utbedres umiddelbart for å forebygge skader.

9.3 Sikrede plikter å følge de pålegg forsikringsforetaket gir om vedlikehold og utbedring av mangler. Arbeider skal utføres uten ugrunnet opphold i henhold til offentlige forskrifter, og ved hjelp av kvalifiserte fagfolk.

9.4 Ombygging eller byggutvidelse skal være meldt til og godkjent av offentlig myndighet i henhold til plan- og bygningsloven, eller annen relevant instans dersom bygningen er utenfor Norge. Arbeidene skal utføres i henhold til godkjente tegninger og materialbeskrivelser og med ansvarshavende som tilfredsstillende krav til kompetanse som er stilt i godkjenningen. Reparasjon og ny installasjon av VVS-anlegg skal alltid utføres av godkjent/sertifisert håndverker.

10. Andre bestemmelser om forsikringsavtalen

Forhold i forsikringstiden.

10.1 Forsikringsforetaket har til enhver tid rett til å besiktige forsikret bygning. Besiktigelsen skjer uten kostnad for sikrede. Besiktigelsesrapporten er til forsikringsforetakets eget bruk. Den er ikke å anse som noen garanti for at det ikke finnes mangler eller skader.

10.2 Forsikringsforetaket kan etter utført besiktigelse la være å fornye forsikringen ved første forfall. Dette med bakgrunn i at bygningen risikomessig ikke egner seg for forsikring.

10.3 Sikrede plikter å legge forholdene til rette eller etterkomme instruksjoner slik at takstmann eller skadedyrbekjemper får utført inspeksjon eller bekjempelse i forsikret bygning på en effektiv måte innenfor ordinær arbeidstid.

P30 ID-TYVERISIKRING

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen omfatter innbo er Identitetstyveri inkludert. Med identitetstyveri menes situasjoner der en tredjemann, uten sikredes samtykke, benytter seg av sikredes identitet/identifikasjonsbevis med den hensikt å begå økonomisk svindel eller annen kriminell handling – jfr. straffelovens § 202.

Enhver handling, eller flere gjentatte sammenhengende handlinger, som oppstår som følge av et identitetstyveri, er å betrakte som én hendelse (ett forsikringstilfelle).

Forsikringen gjelder for de som er nevnt i hovedvilkårets punkt 1.1 og 1.2.

Forsikringen gjelder for identitetstyveri som er oppstått og dokumentert i forsikringstiden.

Forsikringen omfatter:

Hjelp

-Telefonassistanse fra Forsikringsforetaket, i den hensikt å begrense skadeomfanget/forebygge økonomisk tap som følge av hendelsen.

-Hjelp til å fastslå om økonomiske uregelmessigheter har funnet sted og omfang av disse. Sammen med sikrede, bestemme og iverksette tiltak for å forhindre ytterligere misbruk og bidra til at tap blir erstattet, herunder anmodninger om kontoutdrag, stille spørsmål ved og anmelde uregelmessigheter på kontoutdrag, avvise urettmessige pengekrav.

-Bidra til å fjerne urettmessige anmerkninger i nasjonale kredittvurderingsbaser.

Konflikter og rettssaker

-Forsikringen gir tilgang til advokat og juridisk bistand inntil 1 000 000 kroner ved tvister mot angivelige kreditorer, der det foreligger et tilfelle av Identitetstyveri i henhold til definisjonen over. - Forsikringen dekker både egne og idømte saksomkostninger.

Sikredes plikter

- Melde fra så snart et identitetstyveri er oppdaget.
- Fremskaffe opplysninger og dokumenter om forhold som har betydning for saken.
- Underrette kortutstedere, banker og andre det er relevant å underrette om et identitetstyveri.
- Anmelde forholdet til politiet.
- Utstede fullmakt til selskapet dersom sikrede ønsker at selskapet skal kontakte kreditorer eller andre på sikredes vegne.

Skade som ikke erstattes

Identitetstyveri knyttet til sikredes yrke eller næringsvirksomhet.

Identitetstyveri som oppstår som følge av sikredes eller sikredes nærmeste families straffbare eller grovt uaktsomme handlinger.

Økonomisk tap som følge av identitetstyveri.

U10 BONDENS ULYKKESFORSIKRING FOR FAMILIEN

1. Forsikringen gjelder for sikrede nevnt i landbruksvilkårenes punkt 1.1 og 1.2.
2. For barn opphører forsikringen ved første hovedforfall etter fylte 20 år. Med barn menes:
 - egne barn, også de som ikke bor hos sikrede
 - adoptivbarn fra og med det tidspunkt den faktiske omsorgen for barnet er overtatt
 - fosterbarn med samme bostedsadresse som sikrede i folkeregistret
 - barn født av surrogatmor er medforsikret fra og med endelig utskrivelse fra sykehus etter fødselen.
3. Forsikringssommene fremkommer av forsikringsbeviset. Etter fylte 75 år reduseres forsikringssummen.

Vilkår for forsikringsforetakets ulykkesforsikring gjelder for dette punkt, og fås utlevert ved henvendelse til forsikringsforetaket.